

การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะ
ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

MANAGEMENT OF THE ADMINISTRATION OF DUAL EDUCATION AFFECTING
THE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF THE GRADUATES OF VOCATIONAL
COLLEGES IN CHANTHABURI, RAYONG AND TRAT PROVINCES

วิทยานิพนธ์

ของ

ยงยุทธ พันธ์นอก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กันยายน 2563

การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะ
ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

MANAGEMENT OF THE ADMINISTRATION OF DUAL EDUCATION AFFECTING
THE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF THE GRADUATES OF VOCATIONAL
COLLEGES IN CHANTHABURI, RAYONG AND TRAT PROVINCES

วิทยานิพนธ์

ของ

ยงยุทธ พันธนอก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กันยายน 2563

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
ที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
Management of the Administration of Dual Education Effecting the Desirable Characteristics
of the Graduates of Vocational Colleges in Chanthaburi, Rayong and Trat Provinces

ขงยุทธ พันธนอก

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

22

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล)

[Signature]

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล)

[Signature]

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์)

[Signature]

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.เริงวิษณุ นิลโคตร)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

[Signature]

..... ผู้ช่วยอธิการบดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวรร)

วันที่ 29 เดือน กันยายน พ.ศ. 2563

ขงยุทธ พันธ์นอก. (2563). การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จ
การศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง
และตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล ปร.ค. (พัฒนศึกษา) ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ ปร.ค. (การบริหารการศึกษา) กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา
2) คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร
จัดการศึกษาแบบทวิศึกษากับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์
และ 4) สร้างสมการพยากรณ์การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะ
ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี
ระยอง และตราด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน
ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา
ประจำปีการศึกษา 2562 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน
ได้กลุ่มตัวอย่าง 112 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน โดยใช้จังหวัดเป็นชั้นในการแบ่ง
หลังจากนั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม
การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา
ที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ชนิดมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา จำนวน 53 ข้อ
มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.32 ถึง 0.81 และมีค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ 0.95 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์
จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.48 ถึง 0.84
และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์
ถดถอยอย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน 2) คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน 3) การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 0.118 + 0.946**X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.800**Z_x$ โดยสามารถพยากรณ์คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ได้ร้อยละ 64.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง และส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ให้สูงขึ้นทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องร่วมกันดำเนินการตามขั้นตอนหรือกระบวนการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาทั้ง 9 ด้าน อย่างจริงจัง เมื่อการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาสูงขึ้น จะส่งผลให้คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์สูงขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด และนำไปใช้ในการแก้ปัญหาด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของชุมชน ความพึงพอใจและความถนัดของผู้เรียน ก่อนที่จะจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา และในด้านการจัดการเรียนการสอนควรบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ในทุกรายวิชา มีการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คำสำคัญ : การบริหารจัดการศึกษา, การศึกษาแบบทวิศึกษา, คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

Yongyut Phanusnok. (2020). **Management of the Administration of Dual Education Affecting the Desirable Characteristics of the Graduates of Vocational Colleges in Chanthaburi, Rayong and Trat Provinces.** Thesis M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Assistant Professor Dr.Theerangkoon Warabamrungskul Ph.D. (Development Education)	Chairman
Dr.Kamolwan Anan Ph.D. (Educational Administration)	Member

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the management of the administration of dual education, 2) to study the desirable characteristics of the graduates, 3) to study the relationship between management of the administration of dual education and the desirable characteristics of the graduates, and 4) to study how the management of the administration affects the desirable characteristics of the graduates of vocational colleges in Chanthaburi, Rayong and Trat Provinces. The sample of 112 administrators and teachers under vocational colleges that used dual education in academic year 2019 in Chanthaburi, Rayong and Trat Provinces, was selected by proportional stratification sampling of administrators, and teachers divided by province, before being selected by simple random sampling. The research instrument was a three-part, five-rating questionnaire regarding the management of the administration of dual education affecting the desirable characteristics of the graduates of vocational colleges in Chanthaburi, Rayong and Trat Provinces. Part 1 collected preliminary information from the respondents. Part 2 consisted of 53 items regarding the management of the administration of dual education. It had a validity of 0.80 - 1.00, a discrimination of 0.32 - 0.81, and a reliability of 0.95. Part 3 consisted of 20 items regarding the desirable characteristics of the graduates. It had a validity of 0.80 - 1.00, a discrimination of 0.48 - 0.84, and a reliability of 0.95. The overall reliability of the questionnaire was 0.97. The data were analyzed by using: percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient and simple regression analysis.

The major fact findings were as follows: 1) the management of the administration of dual education showed a high level of agreement overall, 2) the desirable characteristics of graduates

of vocational colleges was at a high level of agreement overall, 3) the relationship between management of the administration of dual education and the desirable characteristics was positively shown at the high level at the statistically significant level of .01, and 4) management of the administration of dual education affected the desirable characteristics of graduates of vocational colleges in Chanthaburi, Rayong and Trat Provinces at the statistically significant level of .01. The regression analysis equation was as follow: raw scores predictive equation $\hat{Y} = 0.118 + 0.946**X$, and a standard scores predictive equation $\hat{Z}_y = 0.800**Z_x$, accounting for 64.10% at the statistically significant level of .01. The major fact findings unveiled that there was positively high level of relationship between the management of the administration of dual education and it affected the desirable characteristics of the graduates of vocational colleges in Chanthaburi, Rayong and Trat Provinces. The developments of educational quality in vocational colleges were to enhance the quality of the vocational learners as well as to increase the desirable characteristics of the graduates of vocational colleges. The following aspects were all increased: knowledge, skill and application, morality, ethics and desirable characteristics. Educational institutions and agencies must pay attention to the management of the administration of dual education. School administrators and teachers must seriously implement all 9 processes of the management of the administration of dual education. When there was an increase in the management, there was an increase in the desirable characteristics of the graduates. The results of this research can be used as information regarding the management of the administration of dual education in relationship to the desirable characteristics of the graduates of vocational colleges in Chanthaburi, Rayong and Trat Provinces. Furthermore, this research can be used to solve the problem in the analysis of the type of subject, major and field of work by studying basic data, community needs, satisfaction and aptitude of learners before offering the dual education. Moreover, teaching management should integrate morality and ethics in every subject, along with a clear measurement and evaluation.

Keywords: Management of administration, Dual education system, Desirable characteristics of graduates of vocational colleges.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือให้คำแนะนำเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา ตลอดจนแนะนำแนวทางในการศึกษาค้นคว้า พร้อมทั้งตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ทุกขั้นตอนด้วยความเอาใจใส่ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์เกษิณี ผลประพศิตี ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์ ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี นายตำรวจ โปธิ์ไทรย์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี นายวิรัตน์ เศรษฐสถาพร รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี และนางสังจา ช่างต่อ ครูชำนาญการ โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนมีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณนายตำรวจ โปธิ์ไทรย์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่อนุญาตให้ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในการหาคุณภาพเครื่องมือ และขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่ได้ให้การสนับสนุน เป็นกำลังใจ และช่วยเหลือ ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

คุณประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขออุทิศให้แก่ ครู อาจารย์ บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ขงยุทธ พันธ์นอก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ประโยชน์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
สมมุติฐานในการวิจัย.....	13
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
การบริหาร.....	15
ความหมายของการบริหาร.....	15
ความสำคัญของการบริหาร.....	16
กระบวนการบริหาร.....	17
ทัศนคติของการบริหาร.....	18
การบริหารการศึกษา.....	20
ความหมายของการบริหารการศึกษา.....	20
ความสำคัญของการบริหารการศึกษา.....	22
ขอบข่ายของการบริหารการศึกษา.....	23
กระบวนการของการบริหารการศึกษา.....	28
การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา).....	30
ขอบเขตการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย (ทวิศึกษา).....	33
การเป็นนักเรียน.....	34
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ.....	37
การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ.....	38
การประกันคุณภาพหลักสูตร.....	39
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	39
กระบวนการของการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย (ทวิศึกษา).....	42
คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์.....	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	85
วิธีดำเนินการวิจัย.....	85

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผล.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	103
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	104
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	106
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	113
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	124
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	140
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	145

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากร และขนาดกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งสถานศึกษา.....	70
2	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	78
3	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวม และรายด้าน.....	79
4	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้าน.....	80
5	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษากับ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้าน.....	81
6	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างง่ายของตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จ การศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อค้นหาอำนาจพยากรณ์การบริหารจัด การศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด.....	83
7	ผลสรุปค่า IOC ตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ...	125
8	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารจัดการ ศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด.....	141

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
---	---------------------------	----

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องอาศัยกำลังคนเป็นสำคัญ เพราะคนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่ายิ่งกว่าทรัพยากรใด ๆ ทั้งสิ้น แต่คนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 47) สอดคล้องกับพวงมณี ชัยเสรี (2557 : 1) กล่าวว่า กระบวนการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคน ทั้งนี้เพราะการศึกษาคือการให้ความรู้เพื่อเป็นอาวุธทางปัญญา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความก้าวหน้ามากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีความรู้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญในการพัฒนางานด้านการศึกษา เพื่อส่งเสริมเยาวชนให้มีความรู้และสามารถปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง สิ่งสำคัญคือ ความรู้ยังช่วยเพิ่มโอกาสและความสำเร็จได้เปรียบทางสังคมให้มากยิ่งขึ้น ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ...,” 2545 : 14 - 15) ได้บัญญัติแนวการจัดการศึกษาในหมวดที่ 4 มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดการกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 (“พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา...,” 2551 : 3) มาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการอบรมวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และนำภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะ จนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ในลักษณะผู้ปฏิบัติ หรือประกอบอาชีพอิสระ การจัดการศึกษาด้านอาชีพ นับได้ว่ามีความสำคัญมากสำหรับนักเรียนนักศึกษาที่ด้อยโอกาส

ทางการศึกษา ซึ่งระหว่างเรียนหรือจบการศึกษาสามารถประกอบอาชีพที่ตนเองสนใจ สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นการลดปัญหาการว่างงาน แล้วยังเป็นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 9) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยได้เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยประเทศไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีกำลังแรงงานและอัตราแรงงานที่แตกต่างกันออกไป ส่วนประเทศไทยมีอัตราแรงงานที่ว่างงานร้อยละ 0.7 เมื่อคิดเป็นจำนวนแล้ว คนว่างงานมากถึงสามแสนคน ในขณะที่จำนวนแรงงานที่ขาดแคลนยังมีจำนวนอีกหลักแสนคน (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. ออนไลน์. 2558) แต่ในสภาพความเป็นจริง ผลผลิตของการศึกษากับความต้องการกำลังแรงงานมีความไม่สอดคล้องกัน ซึ่งเห็นได้จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า แม้ว่าจะมีการขาดแคลนกำลังแรงงานในแต่ละระดับการศึกษา แต่จำนวนผู้ว่างงานนั้นก็ยังมีอยู่มาก โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่า มีความขาดแคลนที่สุดประมาณ 57,000 คน แต่จำนวนผู้ว่างงานก็สูงที่สุดเช่นกัน ส่วนระดับ ปวช. ขาดแคลนประมาณ 31,400 คน ทั้งนี้ เนื่องจากสัดส่วนผู้เรียนระดับ ปวช. ลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 37.7 ในปี พ.ศ. 2552 เป็นร้อยละ 32.5 ในปี พ.ศ. 2558 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560 : 44) ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการไม่สอดคล้องกันของการผลิตบุคลากร และความต้องการในตลาดแรงงาน ปัญหาการว่างงานนี้จะสร้างภาวะการถดถอยในการหางานทั้งภายในประเทศ และภูมิภาคที่เปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกคนในสังคมจำเป็นต้องปรับตัว ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ทำให้คนหันมาสนใจที่จะเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ทั้งประเภทสามัญศึกษา และอาชีวศึกษาควบคู่กันมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของตนเองในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ประกอบกับรัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านสามัญศึกษาและอาชีวศึกษาในสัดส่วน 40 : 60 เพื่อต้องการให้นักเรียนเรียนสายอาชีพมากขึ้น เพราะเมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาแล้วก็สามารถมีงานทำ และทั้งยังลดช่องว่างความแตกต่างของบุคคลในสังคม ดังนั้นการจัดการอาชีวศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับตลาดแรงงาน ซึ่งสามารถผลิตกำลังคนในระดับฝีมือที่ได้มาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2558 : 8)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการผลิตผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อรองรับการจ้างงาน ทั้งภาครัฐกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวในทุกภาคส่วน เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่ผลิตกำลังคน จำเป็นอย่างยิ่งต้องเร่งประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้นักเรียนเกิดความสนใจเรียนทางด้านอาชีพ เพราะสภาพปัจจุบันค่านิยม

ของผู้ปกครองและเรียนมุ่งที่จะเรียนประเภทสามัญศึกษาเพื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้ผลผลิตทางการศึกษา ไม่ตอบสนองความต้องการกำลังคนในระดับฝีมือของสถานประกอบการ รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพ และสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2560 : 1) โดยกระทรวงศึกษาธิการ (2558 : 1) ได้กำหนดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้ด้านอาชีพจากการฝึกปฏิบัติจริง อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในวัยเรียน วัยทำงาน ได้เข้าถึงการศึกษาอาชีวศึกษาได้มากขึ้น สอดรับนโยบายรัฐบาลที่ต้องการผลิตกำลังคนระดับฝีมือที่มีคุณภาพและมาตรฐานให้มีปริมาณเพียงพอและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

จากนโยบายดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานหลักที่จัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อผลิตกำลังคนในระดับฝีมือที่ได้มาตรฐานการศึกษาวินิจฉัย จึงจัดให้มีการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โดยจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพให้แก่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามความถนัด ความสนใจ โดยการขยายวิชาชีพและกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบการจัดการอาชีวศึกษาให้ชัดเจน ทัวถึง และรวดเร็วขึ้น สำหรับเป็นทางเลือกของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนควบคู่กันไป ทั้งประเภทสามัญศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาผู้เรียนจะได้รับวุฒิการศึกษาทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 2 ข้อ คือ 1) เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามความถนัด และความสนใจ 2) เพื่อเพิ่มและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2560 : 1)

การที่จะจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ การบริหารจัดการศึกษาที่ดีจึงมีความสำคัญที่ผ่านมา จากการสำรวจข้อมูลสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาที่ดำเนินการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โดยสำนักงานศึกษาธิการภาค 13 (2558 : 15) ได้สำรวจโครงการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรคู่ขนานสายสามัญกับสายอาชีพในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 13 ประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี

ศรีสะเกษ ยโสธร และอำนาจเจริญ เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2558 พบปัญหา อุปสรรค โดยภาพรวม สถานศึกษาคู่ขนานอยู่ห่างไกลกัน การรับภาระต้องดูแลเรื่องที่พัก เรื่อง อาหาร การเบิกจ่าย ค่าหนังสือการปฏิบัติตามระเบียบยังไม่ชัดเจน ความต้องการงบประมาณสนับสนุนด้วยบริบทที่แตกต่างกันแต่ละสถานศึกษา ชั่วโมงสอนภาคปกติเต็มเวลา จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนในวันเสาร์และวันอาทิตย์ วัสดุอุปกรณ์ในสาขาที่เปิดสอนไม่เพียงพอ การรับส่ง การเคลื่อนย้าย ผู้เรียนมีค่าใช้จ่ายบริหารจัดการเพิ่มขึ้น การเพิ่มผู้เรียนมีความจำเป็นต้องจ้างครูเพิ่ม ค่าสาธารณูปโภค และค่าตอบแทนครู ผู้บริหาร ที่เข้าร่วมโครงการ สอดคล้องกับขูเกียรติ อุณปัญญา และพนมพร จันทร์ปัญญา (2560 : 51 - 52) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งได้มีการดำเนินการ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการประชุม เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และสภาพความพร้อมของบุคลากร อยู่ในระดับน้อย 2) ด้านการจัดองค์การ สถานศึกษาส่วนมาก มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา พร้อมกับมีการแต่งตั้ง คณะทำงานรับผิดชอบโครงการ แต่มีบางสถานศึกษาที่ไม่ได้ดำเนินการ 3) ด้านการนำและการส่ง การ สถานศึกษาส่วนมากมีการสร้างขวัญและสร้างกำลังใจให้กับครู และจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อร่วมกันสนับสนุน การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา 4) ด้านการควบคุม ติดตาม สถานศึกษามีระบบการนิเทศ และการกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ของครู โดยมีการประชุมชี้แจงการนิเทศและการกำกับติดตาม แต่สถานศึกษาส่วนมากไม่ได้นำผลการนิเทศและการกำกับติดตามมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และจากประเด็นปัญหาทั้ง 4 ด้านนั้น มาจาก 3 ปัจจัย คือ 1) บุคลากรของสถานศึกษามีจำนวนน้อย ทำให้ชั่วโมงสอนของครูนั้นมีมากกว่าเดิม 2) งบประมาณ สถานศึกษาได้รับงบประมาณสนับสนุน จากต้นสังกัดตามจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา บางสถานศึกษาอยู่ไกล จึงทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากค่าเดินทางของบุคลากรที่ไปปฏิบัติหน้าที่ จึงส่งผลให้งบประมาณที่ได้รับ การสนับสนุนไม่สอดคล้องกับรายจ่ายของสถานศึกษา 3) วัสดุ ครุภัณฑ์ สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาไม่มีครุภัณฑ์ที่จำเป็นใช้ในการประกอบการสอนในบางสาขาวิชา จึงทำให้กระบวนการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามสมรรถนะรายวิชา ในส่วนสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา มีครุภัณฑ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนจริงแต่ไม่สะดวกขนย้ายไปยังสถานศึกษา ที่จัดการเรียนการสอน จึงทำให้เกิดปัญหากับสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกล แนวทางที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา คือ การสนับสนุนงบประมาณจากต้นสังกัดให้เหมาะสมกับบริบท ของสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา

การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษานั้น ได้เริ่มดำเนินการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษามาตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 ซึ่งจะมีผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2560 จนถึงปัจจุบัน สิ่งที่สำคัญคือคุณภาพ หรือคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษานั้นมีมากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 (“ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ...” 2561 : 4 - 5) มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะ และการประยุกต์ใช้ เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ประเด็นการประเมิน ดังนี้ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ และ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จากการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้ วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี (2561ก : 24 - 27) ได้ประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านที่ 1 ความรู้ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. เมื่อเทียบกับแรกเข้า คิดเป็นร้อยละ 45.28 เมื่อพิจารณานักเรียนที่เรียนแบบทวิศึกษา พบว่า ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเมื่อเทียบกับแรกเข้าคิดเป็นร้อยละ 47.5 อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง ส่วนผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพนั้น ผู้เรียนที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพในระดับ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านที่ 2 ทักษะและการประยุกต์ใช้ ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 17.95 และผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย มีจำนวน 17 ผลงาน ได้รับรางวัลจากการประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ จำนวน 3 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 17.65 ด้านที่ 3 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 87.22 สอดคล้องกับวิทยาลัยการอาชีพนายายอาม (2561 : 46 - 52) ได้ประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านที่ 1 ความรู้ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้น ปวช. เมื่อเทียบกับแรกเข้า คิดเป็นร้อยละ 56.28 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ผู้เรียนระดับ ปวช. ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านที่ 2 ทักษะและการประยุกต์ใช้ ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 100 และผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย มีจำนวน 92 ผลงาน ได้รับรางวัลจากการประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ จำนวน 20 ผลงาน

คิดเป็นร้อยละ 21.73 ด้านที่ 3 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 97.62 สอดคล้องกับวิทยาลัย การอาชีพสอยดาว (2561 : 5) ได้ประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 68.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ 1 ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 69.17 ด้านที่ 2 ทักษะและการประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 69.17 และด้านที่ 3 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 68.46 สอดคล้องกับวิทยาลัยสารพัดช่างระยอง (2561 : 33 - 39) ได้ประเมินคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านที่ 1 ความรู้ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้น ปวช. เมื่อเทียบกับแรกเข้า คิดเป็นร้อยละ 43.03 อยู่ใน เกณฑ์ปรับปรุง ส่วนการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ผู้เรียนระดับ ปวช. ที่ผ่านการประเมินมาตรฐาน วิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 95.93 ด้านที่ 2 ทักษะและการประยุกต์ใช้ ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็น ผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 28.95 และผลงานของผู้เรียน ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย มีจำนวน 18 ผลงาน ได้รับรางวัลจาก การประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ จำนวน 6 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ด้านที่ 3 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 67.30 และสอดคล้องกับวิทยาลัยสารพัดช่างตราด (2561 : 16 - 22) ได้ประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จ การศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านที่ 1 ความรู้ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้น ปวช. เมื่อเทียบกับ แรกเข้า คิดเป็นร้อยละ 90.74 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ส่วนการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ผู้เรียนระดับ ปวช. ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพคิดเป็นร้อยละ 99.45 ด้านที่ 2 ทักษะและการประยุกต์ใช้ ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 75 และผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย มีจำนวน 11 ผลงาน ได้รับรางวัลจากการประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ จำนวน 10 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 90.90 ด้านที่ 3 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 100

จากประเด็นปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการศึกษานั้น มีความสำคัญต่อคุณภาพ หรือคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จึงสนใจ ที่จะศึกษาการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เพื่อนำ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ และนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านมา เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษากับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ได้มีสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านมา เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ต่อไป

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ประจำปีการศึกษา

2562 จำนวน 5 สถานศึกษา รวมทั้งหมด 158 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน และครูผู้สอน จำนวน 144 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 สถานศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง 112 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดเป็นชั้นในการแบ่ง หลังจากนั้น คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปร ดังนี้

1. ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา แบ่งออกได้ 9 ด้าน ดังนี้

- 1.1 การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน
- 1.2 การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.3 การจัดการเรียนการสอน
- 1.4 การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา
- 1.5 การวัดและประเมินผล
- 1.6 การโอนผลการเรียน
- 1.7 การสำเร็จการศึกษา
- 1.8 การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ
- 1.9 การประกันคุณภาพหลักสูตร

2. ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ 3 ด้าน

ดังนี้

- 2.1 ความรู้
- 2.2 ทักษะและการประยุกต์ใช้
- 2.3 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทวิศึกษา หมายถึง การศึกษาแบบเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่กันไป ทั้งสองหลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) โดยใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินการจัดการศึกษา เรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) แบ่งออกเป็น 9 ด้าน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน หมายถึง การแต่งตั้งคณะกรรมการ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความจำเป็นและความต้องการของชุมชน กำหนดประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของท้องถิ่น วิเคราะห์ ฟ้า อาชีพจากข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ หรือผู้เชี่ยวชาญในอาชีพ กำหนดสมรรถนะอันเป็น คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาที่ตลาดแรงงานต้องการ

2. การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การนำโครงสร้างหลักสูตรระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มาบูรณาการเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ตามแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

3. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนในสองสถานศึกษา โดยเรียนรายวิชาหมวดทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเรียนรายวิชาในหมวดทักษะวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกรายวิชา

4. การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา หมายถึง การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรรายวิชา ในหมวดทักษะชีวิต และหมวดวิชาเลือกเสรี เพื่อเทียบโอนผลการเรียนจากรายวิชาพื้นฐานของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดรายวิชาในหมวดทักษะวิชาชีพ ให้ครบตาม โครงสร้างหลักสูตร และรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามเงื่อนไขของการตัดสิน ผลการเรียน เพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

5. การวัดและประเมินผล หมายถึง การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและ ประเมินผลการเรียนตาม หลากสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

6. การโอนผลการเรียน หมายถึง การโอนผลการเรียนทั้งสองสถานศึกษา โดยในหมวด ทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะรับ โอนผลการเรียนในรายวิชาพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในหมวดทักษะวิชาชีพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะเป็นผู้สอน และสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะรับโอนผลการเรียน เข้าสู่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายในรายวิชาเพิ่มเติม ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งสอง สถานศึกษาสามารถดำเนินการเอง และสามารถเทียบโอนกันได้

7. การสำเร็จการศึกษา หมายถึง การตัดสินผลการเรียนเพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ให้ถือตามเกณฑ์ต่อไปนี้

7.1 ประเมินผ่านรายวิชาในหมวดวิชาต่าง ๆ ครบตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สถานศึกษาแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา

7.2 ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา แต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา

7.3 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 และผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

7.4 เข้าร่วมกิจกรรมในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ครบทุกภาคเรียน โดยมีเวลาเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของเวลาที่จัดกิจกรรมในแต่ละภาคเรียน

8. การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ หมายถึง การยืนยันว่าผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะ วิชาชีพตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 แต่ละประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

8.1 นักเรียนจะต้องรับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ เมื่อนักเรียนได้ลงทะเบียนเรียน ครบทุกรายวิชาตามหลักสูตรแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา หรือตามระยะเวลาที่คณะกรรมการ ประเมินมาตรฐานวิชาชีพเห็นสมควร

8.2 ในการกำหนดเกณฑ์การประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ให้ดำเนินการ โดยคณะกรรมการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และเปิดโอกาสให้หน่วยงาน สถานประกอบการ หรือองค์กรภายนอก มีส่วนร่วมในการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

8.3 ให้มีการพัฒนาเครื่องมือประเมินมาตรฐานวิชาชีพอย่างมีระบบและถูกต้อง ตามหลักการพัฒนาเครื่องมือ

9. การประกันคุณภาพหลักสูตร หมายถึง การให้ทุกหลักสูตรการอาชีวศึกษามีระบบ ประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจน อย่างน้อยให้ครอบคลุมใน 4 ประเด็น คือ

9.1 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา โดยดำเนินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตาม ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน

9.2 การบริหารหลักสูตร เป็นการบริหารจัดการเรียนการสอนของประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางานที่เปิดสอน ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี

9.3 ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา ให้สถานศึกษาจัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุน การจัดการอาชีวศึกษา ประกอบด้วยความพร้อมทางด้านบุคลากร ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์

การเรียนรู้ การสอนที่หลากหลาย ส่วนงบประมาณ อาคารสถานที่ ห้องสมุด และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดของสาขาวิชา สาขางาน

9.4 ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ให้สถานศึกษาที่ร่วมจัดการศึกษาดำเนินการสำรวจความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน รวมทั้งสำรวจความพึงพอใจของตลาดแรงงาน สังคม และชุมชนอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงานและมาตรฐานอาชีพ

คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 1 การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะ และการประยุกต์ใช้เป็น ไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่

1. ความรู้ หมายถึง ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ตามหลักการ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน หรือทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริง เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ

2. ทักษะ และการประยุกต์ใช้ หมายถึง ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษามีทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิต เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ การศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีสุขภาพที่ดี

3. คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดีภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

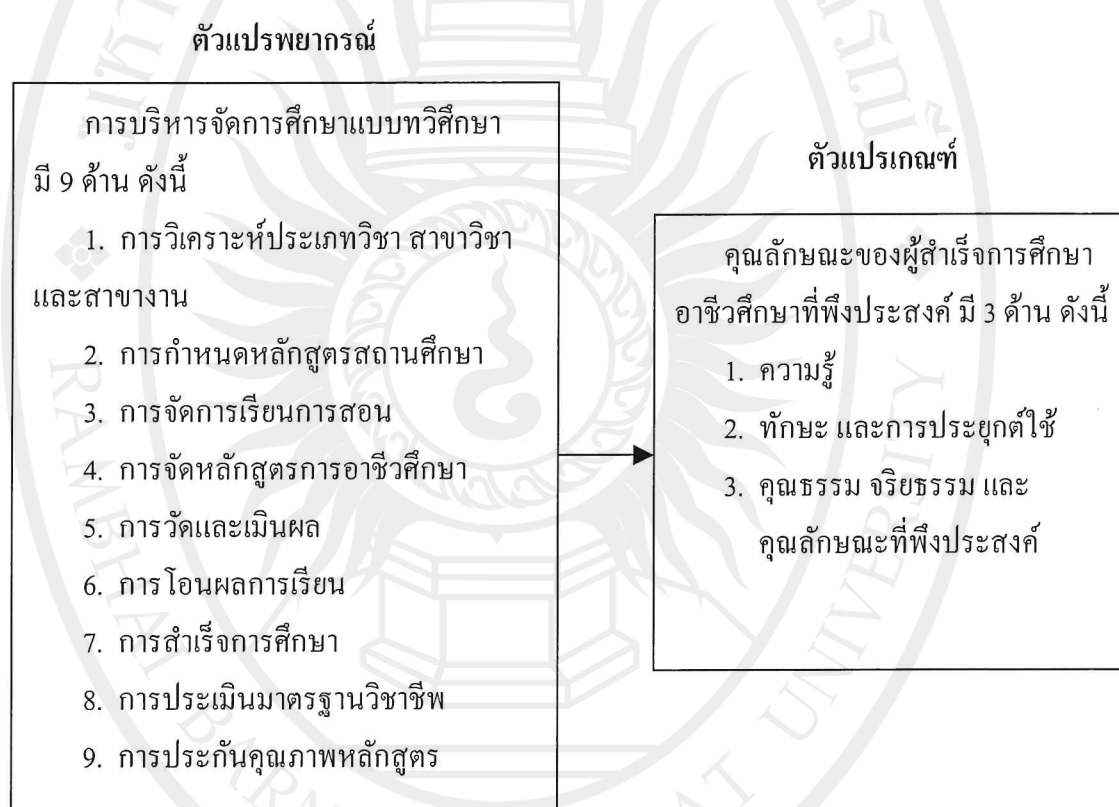
ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการสายการสอน และครูพิเศษสอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา จำนวน 5 สถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 9 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2559 : 16 - 24) และคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 (“ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ...” 2561 : 4 - 5) มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สมมุติฐานในการวิจัย

1. การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
2. การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยะเวลา และตราด ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การบริหาร
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหาร
 - 1.3 กระบวนการบริหาร
 - 1.4 ทัศนคติของการบริหาร
2. การบริหารการศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา
 - 2.3 ขอบข่ายของการบริหารการศึกษา
 - 2.4 กระบวนการของการบริหารการศึกษา
3. การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)
 - 3.1 ขอบเขตการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)
 - 3.2 การเป็นนักเรียน
4. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556
 - 4.1 การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ
 - 4.2 การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ
 - 4.3 การประกันคุณภาพหลักสูตร
5. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
6. กระบวนการของการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)
7. คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหาร

ความหมายของการบริหาร

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ดังนี้

สุนทร โคตรบรรเทา (2554 : 2) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง การทำให้คนตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกันทำงานให้บรรลุเป้าหมาย หรือการทำงานกับคนและโดยคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555 : 1) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหน้าที่ในการบริหาร ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การชี้นำ (Leading) และการควบคุมองค์การ (Controlling)

บรรจบ บุญจันทร์ (2556 : 38) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในองค์การ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ

จรูณี แก้วเอี่ยม (2557 : 2) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานกับคนและโดยคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์การ

นพพงศ์ บุญวิจิตราคูล (2557 : 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาได้ตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

ศิริ ถี้อาสนา (2557 : 8) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็นกิจกรรมของกลุ่มตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกันจัดการทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์จัดการกระบวนการบริหารหรือหน้าที่การบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคณะทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting)

เดสเลอร์ (Dessler. 1980 : 3) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การที่ผู้บริหารวางแผน จัดองค์การ การนำ และควบคุมการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

روبบิน (Robbins. 1989 : 6) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยบุคคลอื่น

เฮอร์เช และบลังชาร์ด (Hersey and Blanchard, 1982 : 3) กล่าวถึง ความหมายของการบริหารว่าหมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นและกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001 : 437 - 438) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ เช่น การตัดสินใจ องค์กรแรงจูงใจภาวะผู้นำ โดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกันจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์จัดการกระบวนการบริหาร

ความสำคัญของการบริหาร

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหาร ไว้ดังนี้

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2550 : 1 - 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารนั้น ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลง หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่องค์กร การที่องค์กรจะมีประสิทธิภาพ หรือล้มเหลวย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้จัดการเป็นสำคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กรไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าปราศจากการบริหารและการจัดการที่ดี และทักษะการบริหารที่ดีของผู้บริหารองค์กร ดังนั้น การจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กร จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อความก้าวหน้า และความสำเร็จขององค์กร

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554 : 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารเป็นการจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

สุนทร โคตรบรรเทา (2554 : 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารกิจการใด ๆ ให้ประสบความสำเร็จ และบรรลุตามเป้าหมายนั้น การบริหารเป็นรูปแบบพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมกรบริหารและพฤติกรรมภาวะผู้นำ เช่น การริเริ่ม โครงสร้างใหม่ กระบวนการใหม่ เป้าหมายใหม่ขององค์กร

บาร์นาร์ด (Barnard, 1983 : 168 - 169) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารที่ต้องใช้การตัดสินใจในกระบวนการทำงาน โดยต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารทั่วทั้งองค์การบริหาร

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel. 2001 : 4) ได้กล่าวถึงการบริหารว่ามีความสำคัญ และส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในงานของผู้บริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการนำและการใช้ภาวะผู้นำในการปรับเปลี่ยน และพัฒนางานให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า การบริหารมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร การบริหารเป็นรูปแบบ พฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการบริหารและพฤติกรรมภาวะผู้นำ เช่น การริเริ่ม โครงสร้างใหม่ กระบวนการใหม่ เป้าหมายใหม่ขององค์กร และการบริหารที่ต้องใช้การตัดสินใจ ในกระบวนการทำงาน โดยต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารทั่วทั้งองค์การบริหาร

กระบวนการของการบริหาร

นักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการของการบริหาร ไว้ดังนี้

สัมมา รชนีธ (2560 : 38) กล่าวว่า กระบวนการบริหารเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหาร ทุกองค์การที่จะต้องเลือกนำมาใช้ ซึ่งมีอยู่หลายวิธีในปัจจุบันตามความจำเป็น และเหมาะสมกับ สถานการณ์ เพื่อความสำเร็จขององค์การนั้น ๆ กระบวนการบริหารนั้นเป็นลำดับขั้นตอน การดำเนินการที่ต่อเนื่องเป็นวัฏจักรที่หมุนเวียนตลอดเวลา และมีปฏิสัมพันธ์ต่อทุกทิศทาง แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน
2. การจัดองค์การ
3. การจัดบุคลากร
4. การอำนวยการ
5. การควบคุม

เจสส์ (Jesse. 1999 : 140) ได้กล่าวถึง การบริหารการศึกษานั้นจะต้องดำเนินการไปตาม กระบวนการบริหาร ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดแผนงานและ โครงการไว้ล่วงหน้า
2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ในหน่วยงานให้ชัดเจน
3. การสั่งการ (Directing) คือ การพิจารณาสั่งการและมอบหมายงาน
4. การประสานงาน (Coordinating) คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน และตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน
5. การควบคุมงาน (Controlling) คือ เป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารทุกองค์การที่จะต้อง เลือกนำมาใช้ ซึ่งมีอยู่หลายวิธีในปัจจุบันตามความจำเป็น และเหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อความ

สำเร็จขององค์กรนั้น ๆ กระบวนการบริหารเป็นลำดับขั้นตอนดำเนินการที่ต่อเนื่องเป็นวัฏจักรที่หมุนเวียนตลอดเวลา ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การสั่งการ การอำนวยการ การประสานงาน และการควบคุมงาน

ทัศนคติของการบริหาร

นักวิชาการได้กล่าวถึงทัศนคติของการบริหาร ไว้ดังนี้

แมนพาวเวอร์กรุ๊ป ประเทศไทย (ออนไลน์, 2560) ได้แนะนำ 10 ทัศนคติของผู้บริหาร หรือหัวหน้าที่ดี มีดังนี้

1. มีความยุติธรรม

ทัศนคติแรกของการเป็นเจ้านายที่ดีคือต้องมีความยุติธรรม มีคุณธรรม ทั้งในการตัดสินใจปัญหา โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับคน การลงโทษหรือให้รางวัล ชมเชยหรือติเตียน เพราะไม่มีใครชอบเจ้านายที่ไม่ยุติธรรม ลำเอียง

2. สั่งงานชัดเจน ไม่กลับไปกลับมา

การสั่งงานชัดเจน ไม่กลับไปกลับมาเป็นส่วนหนึ่งของภาวะผู้นำ และเป็นทัศนคติที่ขาดไม่ได้ของเจ้านาย หากคุณต้องการให้บริษัทดำเนินธุรกิจอย่างราบรื่น รวดเร็วและให้งานมีคุณภาพสูง รวมถึงการสั่งงานชัดเจน ไม่กลับไปกลับมา เพื่อให้ลูกน้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพที่แน่นอนอีกด้วย

3. ตัดสินใจถูกมากกว่าผิด สามารถแก้ไขปัญหาได้ดี

เจ้านายที่ลูกน้องรักนอกจากจะมีความยุติธรรม มีคุณธรรมและภาวะความเป็นผู้นำสูงแล้ว อีกหนึ่งทัศนคติที่สามารถสร้างความประทับใจให้กับลูกน้องได้ คือต้องเป็นคนคิดเร็ว ตัดสินใจเร็ว และที่สำคัญต้องมีการตัดสินใจที่ถูกต้องมากกว่าผิด ยิ่งปัญหาได้รับการแก้ไขรวดเร็วเท่าไร ลูกน้องจะยิ่งให้ความเคารพในตัวเจ้านาย เชื่อมั่นและมีศรัทธามากขึ้นตามไปเท่านั้น

4. วางแผนเก่ง ตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน

นอกจากการวางแผนจะเป็นคุณสมบัติของนักบริหารที่ดีแล้ว ต้องมีการชี้เป้าหมายที่ชัดเจนซึ่งเป็นการบริหารคนประกอบการไปด้วย การชี้เป้าหมายที่ชัดเจนจะช่วยให้ลูกน้องมีแนวทางที่ชัดเจนเช่นกันในการสร้างสรรค์ผลงานที่ดีที่สุดและเป็นประโยชน์ต่อบริษัท เนื่องจากบางครั้งความคลุมเครือ การไม่พูดไปตรง ๆ โดยคิดว่าอีกฝ่ายน่าจะรู้ว่าต้องทำอะไรนั้น ไม่เกิดประโยชน์ และลูกน้องไม่ชอบ เพราะไม่รู้ว่าจะงานที่ทำผิดตรงไหนหรือเจ้านายต้องการให้งานเป็นอย่างไร

5. เป็นแรงบันดาลใจ ทำงานร่วมกับลูกน้อง

การทำงานร่วมกับลูกน้องช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น แตกต่างจากเจ้านายที่จะพบเจอกันเฉพาะในการประชุมเท่านั้น ส่งผลให้เจ้านายประเภทนี้

มีความเข้าใจลูกน้องมากเป็นพิเศษ เพราะการทำงานร่วมกันทำให้ได้เรียนรู้ตัวตน ความคิดทัศนคติ ศักยภาพและความสามารถที่ลูกน้องมี รวมถึงลูกน้องจะสัมผัสถึงความมุ่งมั่น ความเป็นผู้นำ จากตัวเจ้านายในขณะที่ทำงานร่วมกันทำให้เกิดความอบอุ่น และช่วยให้งานมีประสิทธิภาพมาก ทรงพลังมากขึ้น

6. สร้างความรู้สึกมีส่วนร่วม

ลูกน้องส่วนใหญ่มักจะประทับใจและให้ความร่วมมือในการทำงานอย่างสุดความสามารถกับเจ้านายที่เห็นความสำคัญและทำให้พวกเขาารู้สึกได้ว่าพวกเขามีส่วนร่วมกับบริษัท เป็นส่วนหนึ่งที่เขาไม่ได้ และทุกความสำเร็จเกิดขึ้นจากพนักงานทุกคนร่วมมือกัน ไม่ใช่เพราะการบริหารงานที่ดีของเจ้านายเพียงคนเดียว

7. เปิดโอกาสให้ลูกน้องแสดงความคิดเห็น

เจ้านายที่ดีต้องให้ลูกน้องได้พูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองได้ ซึ่งข้อดีของการเปิดโอกาสให้ลูกน้องได้แสดงความคิดเห็นนั้นจะช่วยให้รูปแบบการทำงาน ผลงาน และความสัมพันธ์ในการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น เกิดแนวคิดและไอเดียธุรกิจใหม่ๆ อยู่เสมอ

8. ช่วยให้ลูกน้องเห็นศักยภาพของตนเอง

ถึงแม้ว่าลูกน้องแต่ละคนจะทราบดีว่าตนเองมีความสามารถอะไรอยู่ แต่นั่นก็อาจไม่ใช่ทั้งหมด การที่เจ้านายช่วยให้ลูกน้องเห็นศักยภาพที่แท้จริงหรือศักยภาพทั้งหมดที่ตนเองมีไม่เพียงแต่จะช่วยให้ลูกน้องสามารถทำงานตามความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเท่านั้น แต่ลูกน้องยังมีโอกาสพัฒนาศักยภาพที่ตนเองมีให้เพิ่มมากขึ้นไปเรื่อย ๆ อีกด้วย

9. เปลี่ยนเรื่องยากเป็นเรื่องที่ย่าย

ในแต่ละวันของการทำงาน นอกจากปัญหาสารพัดที่สามารถเกิดขึ้นได้แล้ว ความเยาะของเจ้านายยังสามารถสร้างความลำบากในการทำงานให้กับลูกน้องได้เช่นกัน เพราะฉะนั้นเจ้านายที่ช่วยให้การทำงานเป็นเรื่องง่ายหรือเปลี่ยนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย เป็นเจ้านายที่ลูกน้องรักจริง ๆ

10. ใช้อำนาจให้เหมาะสม

การใช้อำนาจในที่นี้คือ การใช้อำนาจในฐานะของเจ้านายอย่างเหมาะสมและไม่มากเกินไป ไม่เบ่งอำนาจจนลูกน้องรู้สึกว่าตัวเองกำลังเป็นทาสอยู่รีเปลา รวมทั้งใช้อำนาจตามอำเภอใจ สั่งให้ลูกน้องทำในสิ่งที่ยอยู่นอกเหนืองานที่รับผิดชอบ

ทองพันชั่ง พงษ์วารินทร์ (ออนไลน์, 2562) ได้สรุป 7 ทัศนคติ (Attitude) ของผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่ลูกน้องต้องการ มีดังนี้

1. คิดเสมอว่าคนทุกคนมีเกียรติ และรักเกียรติของตน
2. คิดเสมอว่าคนทุกคนมีความดี ความงาม ที่แตกต่างกัน

3. คิดเสมอว่าคนทุกคนคือเพื่อน พี่น้อง หรือญาติของเรา
4. คิดเสมอว่าไม่ควรปล่อยให้อารมณ์โกรธ เกลียด รัก ชัง ชอบ เฉย ๆ มาอยู่เหนือเหตุผลและการกระทำ
5. คิดเสมอว่าคนทุกคนมีความดี ความงาม ที่น่ายกย่อง
6. คิดเสมอว่าคิดสักนิดก่อนพูด หรือแสดงกริยา ท่าทางใด ๆ ออกไป
7. คิดเสมอว่าเอาใจเขามาใส่ใจเรา อย่ากได้รับสิ่งใดจากใครเราต้องทำสิ่งนั้นกับผู้อื่นก่อนเสมอ

สรุปได้ว่า ทศนคติของการบริหารหรือผู้บริหาร จะต้องมีความยุติธรรม มีความชัดเจนในการสั่งงาน ตัดสินใจในการแก้ปัญหาอย่างถูกต้องรวดเร็ว มีเป้าหมายในการทำงานชัดเจน เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ร่วมงาน สร้างความรู้สึกร่วมกัน เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้เห็นความสามารถและพัฒนาศักยภาพของตนเอง เปลี่ยนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ใช้อำนาจให้เหมาะสม คิดเสมอว่าทุกคนมีเกียรติ มีความดีงามในตัว ทุกคนคือเพื่อน พี่น้อง หรือญาติของตัวเอง ไม่ปล่อยอารมณ์อยู่เหนือเหตุผล และควรเอาใจเขามาใส่ใจเรา

การบริหารการศึกษา

ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา (Educational Administration) ประกอบไปด้วย คำสำคัญ 2 คำด้วยกัน คือคำว่า การบริหาร (Administration) และการศึกษา (Education) มีผู้ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาตามทัศนะต่าง ๆ ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2552 : 12) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการและกิจกรรมที่ผู้บริหารขององค์การทางการศึกษาใช้ภาวะผู้นำในการระดมทรัพยากร และเทคนิคในการประยุกต์ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารมาใช้ในกิจการทางการศึกษา การพัฒนาองค์การทางการศึกษา และสมาชิกของสังคมให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และเป็นคนดีของสังคมตามเป้าหมายและนโยบายของประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 69) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กรและหน่วยงานในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจดำเนินการ โดยคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับ

ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา และจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา ในชุมชนและสังคม

สัมมา ราชนิธิย์ (2560 : 93) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และมีการสั่งการ ควบคุม และจัดการ เพื่อใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายคือ ผลผลิต หรือผู้เรียนต้องมีคุณภาพสูงสุด

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555 : 21 - 22) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เป็นการดำเนินงานของผู้บริหารร่วมกับครูหรือนุคลากรในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคน ให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความเป็นคนดีและสมบูรณ์ ความหมายของการบริหารการศึกษานั้น มักจะอิงอยู่กับความหมายของการบริหารทั่วไป เพราะการบริหารทั่วไป มีอิทธิพลต่อการบริหารการศึกษามาโดยตลอด นักบริหารการศึกษาจึงได้รับเอาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีต่าง ๆ ทางการบริหารทั่วไปมาใช้ ด้วยเหตุนี้ความหมายของการบริหารการศึกษา จึงสอดคล้องกับความหมายการบริหารทั่วไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตัวอย่างเช่น การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนิน การเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ พฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพ ของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน

กู๊ด (Good. 1973 : 14) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการสถานศึกษา หมายถึง การวินิจฉัย สั่งการ การควบคุม และการจัดการเรื่องเกี่ยวกับงาน หรือกิจการในโรงเรียนรวมทั้งการบริหารธุรกิจ โรงเรียน โดยมุ่งให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายปลายทางของการศึกษาที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งภาระหน้าที่ ดังกล่าวนี้จะต้องเกี่ยวข้องกับครู นักเรียน บุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน

แคมเบล (Campbell and et al. 1983 : 22) กล่าวว่า การบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา เพื่อให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง

เฟนวิก (Fenwick. 1992 : 127) อธิบายว่า การบริหารจัดการศึกษา หมายถึง การวางแผน การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล การบริหารระบบ โรงเรียนต้องประกอบด้วยครู นักเรียน และผู้ปกครอง ทุกกิจกรรมต้องบริหารด้วยระบบ ไม่มีช่องว่าง สามารถปฏิบัติได้และไม่มี การเคลือบแฝง

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เป็นการดำเนินงานของผู้บริหารร่วมกับครูหรือนุคลากรในโรงเรียน ใช้ทั้งศาสตร์

และศิลปะในการทำงานร่วมกัน ใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้

ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 11) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่าเป็นการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งการเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาดังกล่าวนอกจากเป็นสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังมีลักษณะนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายมหาชน และกฎหมายเอกชนด้วยเหตุนี้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลจะต้องมีสิทธิและหน้าที่ และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับสถานภาพเป็นนิติบุคคลโดยบัญญัติในมาตรา 35 แห่งระเบียบพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 2 - 3) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารการศึกษาว่าเป็นการบริหารแบบนิติบุคคล โดยมีรูปแบบการกระจายอำนาจ และได้กำหนดหลักเกณฑ์รูปแบบการกระจายอำนาจ ดังนี้

1. กำหนดการกระจายอำนาจไว้ในกฎหมาย
2. มอบอำนาจจากผู้มีอำนาจตามกฎหมายจากส่วนกลางไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา
3. แบ่งอำนาจโดยการแบ่งอำนาจให้ผู้ปฏิบัติราชการแทน

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554 : 3) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษาเป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

สัมมา รณนิธย์ (2560 : 94) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในฐานะที่เป็นกระบวนการที่เป็นภารกิจหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน และเทคนิคต่าง ๆ โดยนำทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับองค์การ นำมาใช้เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ร่วมกันดำเนินการ เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ถูกต้องและมีคุณภาพจากสถานศึกษา บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ของสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาการศึกษาของคนในชาติ

ครรชิต มัลลียงศ์ (ออนไลน์, 2561) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญมาก เพราะการศึกษาของเยาวชนหรือคนในประเทศจะดีหรือเลว จะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการบริหารการศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลมีความเข้าใจงานด้านการศึกษาและผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็จะมีความเจริญรุ่งเรืองในทุก ๆ ทาง

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการกระจายอำนาจ มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน มีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

ขอบข่ายของการบริหารการศึกษา

นักวิชาการได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 9) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารและการจัดการสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยแต่ละด้านมีขอบข่าย ดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งกระจายอำนาจให้สถานศึกษามากที่สุด โดยมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.2 การพัฒนาการหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร

ท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์ของหนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษา

1.3 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.4 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.6 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

- 1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 1.9 การนิเทศการศึกษา และการแนะแนวทางการศึกษา
- 1.10 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.11 การส่งเสริมด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.12 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 1.13 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
 - 1.14 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
 - 1.15 การคัดเลือกหนังสือเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
 - 1.16 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
2. ด้านการบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยมีขอบข่ายการบริหารงบประมาณ ดังนี้

 - 2.1 การจัดทำแผนงบประมาณ
 - 2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
 - 2.3 การอนุมัติใช้จ่ายเงินงบประมาณ
 - 2.4 การโอนและเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
 - 2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
 - 2.6 การตรวจสอบ ติดตาม และรายงานผลการใช้งบประมาณ
 - 2.7 การตรวจสอบ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงาน
 - 2.8 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 2.9 งานกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
 - 2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 - 2.11 การเบิกเงินจากคลัง การนำเงินส่งคลัง
 - 2.12 การรับ การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
 - 2.13 การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำรายงานการเงิน และงบการเงิน
 - 2.14 การจัดทำและจัดหาบัญชี ทะเบียนและรายงาน
 - 2.15 การวางแผนพัสดุ การจัดหาพัสดุ การควบคุมดูแลบำรุงรักษา
 - 2.16 การกำหนดรูปแบบรายงาน หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้าง
 - 2.17 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อการจัดทำ และจัดหาพัสดุ
 - 2.18 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษา โดยขอขบ่ายการบริหารงานบุคคล ดังนี้

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง การสรรหา และการบรรจุแต่งตั้ง
- 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา
- 3.4 การเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 3.5 การลาทุกประเภท
- 3.6 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 3.7 วินัย และการรักษาวินัย
- 3.8 การออกจากราชการ
- 3.9 การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 3.10 การส่งเสริมประเมินวิทยฐานะข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา
- 3.11 การส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3.12 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3.13 การส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม
- 3.14 การส่งเสริมสนับสนุนการขอรับใบอนุญาต และการต่อใบประกอบวิชาชีพครู

4. ด้านการบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไป เป็นงานที่ให้บริการสนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน และอำนวยความสะดวก ทั้งประชาชนสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผลการดำเนินงานของโรงเรียนต่อสาธารณชน โดยมีขอขบ่ายการบริหารทั่วไป ดังนี้

- 4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายการศึกษา
- 4.2 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
- 4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
- 4.5 การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.8 การดำเนินงานธุรการ

- 4.9 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.10 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4.11 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
- 4.12 การดูแลอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม
- 4.13 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน และการรับนักเรียน
- 4.14 การส่งเสริมและประสานงานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
- 4.15 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.16 การส่งเสริมกิจการนักเรียน
- 4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.18 การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรและหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.19 การรายงานผลการปฏิบัติงาน
- 4.20 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.21 การบริการสาธารณะ
- 4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน
- จันทราณี สงวนนาม (2551 : 40) กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารการศึกษาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดลำดับความสำคัญของภารกิจสถานศึกษา เรียงความสำคัญดังนี้ คือ
- อันดับ 1 การบริหารงานวิชาการ
- อันดับ 2 การบริหารงานบุคคล
- อันดับ 3 การบริหารงานกิจกรรมนักเรียน
- อันดับ 4 การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ
- อันดับ 5 การบริหารงานอาคารสถานที่
- อันดับ 6 การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552 : 3 - 4) ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552 หมวด 1 ข้อ 8 ข้อ 9 ข้อ 10 ข้อ 11 และข้อ 12 ให้สถานศึกษาแบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 ฝ่าย และในแต่ละฝ่ายได้แบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารทรัพยากร แบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้

1.1 งานบริหารงานทั่วไป

- 1.2 งานบุคลากร
- 1.3 งานการเงิน
- 1.4 งานการบัญชี
- 1.5 งานพัสดุ
- 1.6 งานอาคารสถานที่
- 1.7 งานทะเบียน
- 1.8 งานประชาสัมพันธ์
2. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ แบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1 งานวางแผนและงบประมาณ
 - 2.2 งานศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ
 - 2.3 งานความร่วมมือ
 - 2.4 งานวิจัย พัฒนา นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์
 - 2.5 งานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
 - 2.6 งานส่งเสริมผลิตผล การค้าและประกอบธุรกิจ
 - 2.7 งานฟาร์มและโรงงาน (เฉพาะสถานศึกษาที่เปิดสอน)
3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา แบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้
 - 3.1 งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา
 - 3.2 งานครูที่ปรึกษา
 - 3.3 งานปกครอง
 - 3.4 งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน
 - 3.5 งานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา
 - 3.6 งานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน
4. ฝ่ายวิชาการ แบ่งออกเป็นดังนี้
 - 4.1 แผนกวิชา
 - 4.2 งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน
 - 4.3 งานวัดผลและประเมินผล
 - 4.4 งานวิทยบริการและห้องสมุด
 - 4.5 งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 4.6 งานสื่อการเรียนการสอน

สัมมา ารณิษฐ์ (2560 : 98) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารการศึกษาว่า การบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งมีการแบ่งงานในการบริหารออกเป็นด้าน ๆ และมีรายละเอียดมากขึ้นกับขนาดขององค์กร และความคล่องตัวในการบริหาร แต่ทั้งนี้ก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ ต้องมีประสิทธิภาพสูงสุด แต่ถึงอย่างไรการบริหารสถานศึกษาต้องมียางหลัก ๆ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานบุคลากร 3) การบริหารงบประมาณ และ 4) การบริหารงานทั่วไป

เซอจิ โอแวนนี่ และคณะ (Sergiovanni and et al. 1980 : 260) ที่ได้เสนอแนะว่า การบริหารการจัดการศึกษาควรประกอบไปด้วยงานสำคัญ 8 ประการ คือ งานสัมพันธ์กับชุมชน งานกิจกรรมนักเรียน งานหลักสูตรการสอน งานบริหารบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานธุรการ งานพัฒนาบุคลากร และงานประเมินผล

แคมเบลล์ (Cambell and et al. 1983 : 116) เสนอว่า ขอบข่ายงานที่สำคัญของโรงเรียนมีอยู่ 6 งานด้วยกัน คือ งานพัฒนาหลักสูตรและการสอน งานบริหารกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานธุรการและการเงิน งานสัมพันธ์ชุมชน

สรุปได้ว่า ขอบข่ายของการบริหารการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และฝ่ายวิชาการ

กระบวนการของการบริหารการศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึงของกระบวนการของการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

วันชัย มีชาติ (2550 : 168 - 169) ได้กล่าวถึง กระบวนการของการบริหารจัดการศึกษาไว้ว่าเป็นการแบ่งสายงานหลักและสายสนับสนุน โดยพิจารณาจากกระบวนการที่ปฏิบัติในองค์กร และแยกกระบวนการที่มีอยู่แบ่งออกเป็นผู้ปฏิบัติ 2 กลุ่ม ดังนี้

1. สายงานหลัก เป็นกลุ่มที่ปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการหลักขององค์กรในการแปลสภาพปัจจัยนำเข้าเป็นปัจจัยนำออกและส่งมอบผลผลิตหรือผลลัพธ์สู่สภาพแวดล้อม การปฏิบัติงานของบุคลากรสายหลักจะส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรโดยตรง เช่น สายงานหลักของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างาน หัวหน้าครูช่วงชั้นและหัวหน้าครูสายชั้นถือเป็นบุคลากรสายงานหลักทำหน้าที่บริหารจึงเกี่ยวข้องกับการสร้างผลผลิตของสถานศึกษาโดยตรง

2. สายสนับสนุน เป็นกลุ่มที่ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนและช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการหลักขององค์กร งานในสายสนับสนุนไม่ได้มีส่วนโดยตรงในการสร้างผลผลิตและการให้บริการ งานในกลุ่มงานสนับสนุนจะเป็นเรื่องของการอำนวยความสะดวกและช่วยให้งานในสายงานหลักดำเนินไปด้วยดี สายงานสนับสนุนในองค์กรได้แก่ งานบำรุงรักษาระบบการทำงานในองค์กร ตัวอย่างงานสนับสนุนได้แก่ งานด้านการบริหารบุคคล งานด้านธุรการ งานบริหารงานทั่วไป งานบัญชี งานสารบรรณและเอกสาร งานประชาสัมพันธ์และสารสนเทศ

สัมมา ธรนิษฐ์ (2560 : 94) กล่าวว่า กระบวนการบริหารจัดการศึกษาเป็นการประยุกต์กระบวนการบริหารเข้ามาใช้ในวงการศึกษา ประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผลงาน และการปรับปรุง รวมทั้งการกระตุ้นหรือการจูงใจ

กูลิค และเออร์วิค (Gulick and Urwick. 1937 : 13) ได้เสนอกระบวนการบริหารไว้ 7 ประการ เรียกย่อ ๆ ว่าหลัก “POSDCoRB” ซึ่งประกอบไปด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวางแผน (Planning - P) หมายถึง การวางแผนในการปฏิบัติงาน ตลอดจนวิธีการปฏิบัติงานล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

2. การจัดองค์การ (Organizing - O) หมายถึง การจัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนงาน การจัดสายงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์

3. การจัดตัวบุคคลเข้าทำงาน (Staffing - S) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากร อันได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การควบคุม และการปฏิบัติงาน

4. การอำนวยความสะดวก (Directing - D) หมายถึง การดำเนินงานในการตัดสินใจ และการสั่งการ ในกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผนทั้งในลักษณะทั่วไปและลักษณะเฉพาะ ตลอดจนการให้คำแนะนำและการควบคุมการปฏิบัติงาน

5. การประสานงาน (Coordinating - Co) หมายถึง การร่วมมือในการปฏิบัติตนในส่วนต่าง ๆ ให้ประสานสอดคล้องและกลมกลืนกัน

6. การรายงาน (Reporting - R) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหว และความก้าวหน้าของกิจการต่าง ๆ ในหน่วยงาน

7. การบริหารงบประมาณ (Budgeting - B) หมายถึง การควบคุมการใช้จ่ายให้รอบคอบ และรัดกุม รวมถึงการจัดสรรงบประมาณ การจัดทำบัญชี เป็นต้น

เจสส์ (Jesse. 1999 : 140) ได้สรุปว่า การบริหารจัดการศึกษานั้นจะต้องดำเนินการไปตามกระบวนการ ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดแผนงานและโครงการไว้ล่วงหน้า
2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ในหน่วยงานให้ชัดเจน
3. การสั่งการ (Directing) คือ การพิจารณาสั่งการและมอบหมายงาน
4. การประสานงาน (Coordinating) คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน

5. การควบคุมงาน (Controlling) คือ เป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน คุณทซ์ และ โอคอนเนล (Koontz and Odonnell. 2001 : 297) ให้ความเห็นว่า งานในหน้าที่ของผู้บริหาร ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์การ และการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. การจัดองค์การ (Organizing) แผนงานจะดำเนินไปได้ด้วยดีก็ด้วยการจัดองค์การที่ดี ประกอบด้วย การนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการบริหารที่จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผล การจัดองค์การจึงหมายถึง การนำเอาทรัพยากรการบริหารทุกประเภทมาบูรณาการเพื่อดำเนินการ
3. การจูงใจ (Motivating) คือ การจูงใจที่จะช่วยให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในที่นี้หมายถึง การอำนวย (Directing) การติดต่อสื่อสาร (Communicating) และการเป็นผู้นำในการดำเนินการ (Leading)

4. การควบคุมงาน (Controlling) เป็นการติดตามและประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดไว้ว่า มีความเบี่ยงเบนไปจากความคาดหวังมากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่า กระบวนการของการบริหารสถานศึกษาเป็นวิธีการดำเนินการที่เป็นขั้นตอน และมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการแบ่งงานออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ตามกระบวนการหลัก คือ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การจัดสรรทรัพยากร การประสานความร่วมมือ การจูงใจ การควบคุม และ การประเมินผล ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องทราบถึงกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอนในสถานศึกษา โดยบริหารสถานศึกษาตามกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

กระทรวงศึกษาธิการ (2558 : 1 - 2) ได้จัดทำประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โดยที่เป็นการสมควร

กำหนดการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้ด้านอาชีพจากการฝึกปฏิบัติจริง อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในวัยเรียนและวัยทำงานได้เข้าถึงการศึกษอาชีวศึกษาได้มากขึ้น สอดรับกับนโยบายรัฐบาลที่ต้องการผลิตกำลังคนระดับฝีมือที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ให้มีปริมาณเพียงพอและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน จึงมีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ร่วมกันผลิตผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ 3 ระบุว่า การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) หมายถึง การจัดการศึกษาโครงการเรียนร่วมที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่กันทั้งสองหลักสูตร โดยผู้สำเร็จการศึกษาจะได้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่า 3 ปี ข้อ 4 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรระบบการจัดการศึกษา การคิดหน่วยกิต โครงสร้างหลักสูตร การรับและการเทียบโอนผลการเรียน คุณวุฒิของครูประจำหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา การลงทะเบียนเรียน วิธีการเรียนเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา การประกันคุณภาพของหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตรนั้น ๆ ข้อ 5 หลักสูตรที่จะนำมาจัดการศึกษาตามการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ต้องเป็นไปตามข้อตกลงความร่วมมือของสถานศึกษาที่เปิดสอนร่วมกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับประสิทธิภาพด้านคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษา และ/หรือ ด้านมาตรฐานสมรรถนะ เป็นต้น และข้อ 6 สถานศึกษาต้องให้ผู้เข้าศึกษาลงทะเบียนเรียนเป็นนักเรียน นักศึกษา ในสองสถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องระบุชื่อสถานศึกษาที่ร่วมจัดการศึกษา และจำนวนผู้เรียนอย่างชัดเจน

รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา โดย พล.อ.ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบนโยบาย ในการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2559 ณ วิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานี การประชุมครั้งนี้เพื่อต้องการให้ผู้บริหารอาชีวศึกษาทั่วประเทศได้เข้าใจแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นโอกาสอันดีที่ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจะได้หารือ และวางแผนการยกระดับคุณภาพวิชาชีพร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางการพัฒนากำลังคน

ด้านอาชีวศึกษานั้นเป็นเรื่องสำคัญมาก โดยนโยบายที่สำคัญของการอาชีวศึกษา ข้อที่ 3 เรื่อง ทวิศึกษา (Dual Education) หรือการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเพิ่มโอกาสด้านอาชีวศึกษาแก่ประชาชนวัยเรียนและวัยทำงาน และเพื่อขยายกลุ่มเป้าหมายไปสู่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการเข้าสู่หลักสูตรอาชีวศึกษา โดยขอให้สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาเข้าไปประชาสัมพันธ์การศึกษาต่อด้านอาชีวศึกษาในโรงเรียน และ ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอนอาชีวศึกษาในโรงเรียนให้มีคุณภาพ (อรพรรณ ฤทธิ์มั่น และบัลลังก์ โรหิตเสถียร. ออนไลน์. 2559)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2560 : 8 - 9) ได้กำหนดการจัดการศึกษา เรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนดังกล่าว วางแผนการจัดการศึกษาร่วมกัน ตามโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งในเรื่องของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดเวลาเรียน การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพหรือฝึกงาน ในสถานประกอบการ การวัดและประเมินผลการเรียน การโอนผลการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนทั้ง การใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยใช้เวลาเรียนควบคู่กันไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา

จากนโยบาย แนวคิด หลักสูตรในการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) รวมทั้งกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงกำหนด รูปแบบการจัดการศึกษาเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 สถานศึกษาให้ผู้เข้าศึกษาลงทะเบียนเรียนเป็นนักเรียนในสองสถานศึกษา โดยสถานศึกษา ต้องระบุชื่อสถานศึกษาที่ร่วมจัดการศึกษาอย่างชัดเจน เรียนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่กันทั้งสองหลักสูตร จบแล้วได้วุฒิ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย

รูปแบบที่ 2 ผู้เข้าศึกษาขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ในกลุ่มวิชาเพิ่มเติม ให้เรียนรายวิชาจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ จบแล้วได้วุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย และขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยนำผลการเรียนรายวิชาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย มาขอเทียบโอนผลการเรียนสู่รายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และต้องลงทะเบียนเรียน

รายวิชาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ อย่างน้อย 1 ภาคเรียน จึงจะได้อุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ เวลาเรียนควบคู่กัน ไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา จบแล้วได้รับ 2 วุฒิการศึกษา คือ วุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย และวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้ รูปแบบที่ 1 สถานศึกษาให้ผู้เข้าศึกษาลงทะเบียนเรียนเป็นนักเรียน ในสองสถานศึกษา เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่กัน ทั้งสองหลักสูตร จบแล้วได้อุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย รูปแบบที่ 2 ผู้เข้าศึกษาขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ในกลุ่มวิชาเพิ่มเติมให้เรียนรายวิชาฯ จากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ จบแล้วได้อุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย และขึ้นทะเบียนเป็น นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยนำผลการเรียนรายวิชาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายมาขอเทียบโอนผลการเรียน รายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชาตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ อย่างน้อย 1 ภาคเรียน จึงจะได้อุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ขอบเขตการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2560 : 8 - 11) ได้กำหนดขอบเขตการจัดการ การศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ไว้ดังนี้

1. สถานศึกษาทั้ง 2 แห่ง จะต้องวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกัน ทั้งในเรื่องของ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดเวลาเรียน การวัดและประเมินผลการเรียน การโอนผลการเรียน ตลอดทั้งการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

2. ให้ผู้เรียนได้ศึกษาทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ควบคู่กันทุกภาคเรียน

3. ผู้เรียนจะสำเร็จการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) จะต้องมีการประเมินผ่านตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย และตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

สรุปได้ว่า ขอบเขตของการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) นั้น สถานศึกษาทั้ง 2 แห่ง จะต้องวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันในเรื่องของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดเวลาเรียน การวัดและประเมินผลการเรียน การโอนผลการเรียน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ผู้เรียนได้ศึกษาทั้งหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ควบคู่กันทุกภาคเรียน และผู้เรียนจะสำเร็จการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) จะต้องมีการประเมินผ่านตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

การเป็นนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559 : 10 - 11) ได้กำหนดการเป็นนักเรียนในการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) นั้น ต้องดำเนินการดังนี้

1. ผู้เข้าเรียนจะต้องขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนในสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการสำเร็จการศึกษา ตามวันและเวลาที่สถานศึกษากำหนด โดยชำระเงินค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานต้นสังกัด หรือสถานศึกษากำหนดแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เสร็จสิ้นก่อนวันเปิดภาคเรียน โดยมีผู้ปกครอง ซึ่งสถานศึกษาเชื่อถือมาให้คำรับรองและทำหนังสือมอบตัว
2. สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจงผู้ปกครอง และปฐมนิเทศนักเรียน เพื่อให้ทราบแนวทางการเรียน และกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. สถานศึกษาออกบัตรประจำตัวให้แก่ นักเรียน โดยบัตรประจำตัวต้องระบุเลขที่ชื่อของสถานศึกษา รหัสสถานศึกษา ชื่อ ชื่อสกุลนักเรียน รหัสประจำตัวนักเรียน เลขประจำตัวประชาชน วันออกบัตร วันหมดอายุ ลายมือชื่อหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน และให้มีรูปถ่ายครึ่งตัวของนักเรียนหน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาสีดำ แต่งเครื่องแบบนักเรียน ถ่ายไว้ไม่เกิน 6 เดือน ติดลงในบัตรกับให้มีลายมือชื่อของนักเรียน และประทับตราของสถานศึกษาที่มุมใดมุมหนึ่งของรูปถ่ายนักเรียน โดยให้ติดที่รูปถ่ายบางส่วน บัตรประจำตัวนี้ให้มีอายุเท่ากับระยะเวลาที่มีสภาพนักเรียนในสถานศึกษาแห่งนั้น แต่ต้องไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันออกบัตร ถ้าบัตรประจำตัวหมดอายุในระหว่างที่ยังมีสภาพนักเรียน ก็ให้สถานศึกษาต่ออายุบัตรเป็นปี ๆ ไป โดยให้ระบุรูปแบบการจัดการศึกษาทวิศึกษา และให้เป็นไปตามข้อตกลงของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาร่วมกัน

สรุปได้ว่า การเป็นนักเรียนในการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) นั้น ผู้เข้าเรียนต้องขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนในสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจงผู้ปกครอง และปฐมนิเทศนักเรียน เพื่อให้ทราบแนวทางการเรียน และกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาต้องออกบัตรประจำตัวให้แก่ นักเรียน โดยบัตรประจำตัวนี้ให้มีอายุเท่ากับระยะเวลาที่มีสภาพนักเรียนในสถานศึกษาแห่งนั้น แต่ต้องไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันออกบัตร

หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559 : 11 - 12) ระบุว่าหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 มุ่งให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ ในการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นผลิตกำลังคน ระดับฝีมือ ให้มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะวิชาชีพ มีสมรรถนะที่สามารถปฏิบัติงานอาชีพได้จริง มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของเศรษฐกิจและสังคม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข และพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ พร้อมกันนี้ยังเป็นหลักสูตรที่สำนักงาน ก.พ. ได้พิจารณาแล้ว มีมติรับรองคุณวุฒิตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าอาจบรรจุเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ในตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดว่าคุณวุฒิดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ในอัตราเงินเดือนต่าง ๆ โดยโครงสร้างหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกอบด้วย 9 ประเภทวิชา ดังนี้

1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
3. ประเภทวิชาศิลปกรรม
4. ประเภทวิชาคหกรรม
5. ประเภทวิชาเกษตรกรรม
6. ประเภทวิชาประมง
7. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
8. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
9. ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

นอกจากนี้ในแต่ละประเภทวิชาแบ่งเป็นสาขาวิชาและสาขางาน โครงสร้างหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

1. หมวดวิชาทักษะชีวิต ประกอบด้วย กลุ่มวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการปรับตัว และดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เห็นคุณค่าของตน และการพัฒนาตนมีความใฝ่รู้ แสวงหา และพัฒนาความรู้ใหม่ มีความสามารถในการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการจัดการ มีทักษะในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ รวมถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รวมไม่น้อยกว่า 22 หน่วยกิต ประกอบด้วย 6 กลุ่มวิชา ดังนี้

1.1	กลุ่มวิชาภาษาไทย	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
1.2	กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
1.3	กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต
1.4	กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต
1.5	กลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
1.6	กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา	ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต

2. หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วย กลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพ และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วางแผนดำเนินการ ตรวจสอบ แก้ปัญหา บูรณาการความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน รวมไม่น้อยกว่า 71 หน่วยกิต ประกอบด้วย 5 กลุ่ม ดังนี้

2.1	กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน	18 หน่วยกิต
2.2	กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ	24 หน่วยกิต
2.3	กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต
2.4	ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ	4 หน่วยกิต
2.5	โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ	4 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วย วิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต หรือทักษะวิชาชีพ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาต่อ รวมไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและหรือทักษะวิชาชีพ ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงทุกภาคเรียน โดยไม่นับหน่วยกิต

สรุปได้ว่า หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 ประกอบด้วย 9 ประเภทวิชา ในแต่ละประเภทวิชาแบ่งเป็นสาขาวิชาและสาขางาน โครงสร้างหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

1) หมวดวิชาทักษะชีวิต ประกอบด้วย กลุ่มวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการปรับตัว และดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เห็นคุณค่าของตน และการพัฒนาตนมีความใฝ่รู้ แสวงหา และพัฒนาความรู้ใหม่ มีความสามารถในการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการจัดการ มีทักษะในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ รวมถึงความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม 2) หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วย กลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วางแผนดำเนินการ ตรวจสอบ แก้ปัญหา บูรณาการความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน 3) หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วย วิชาที่เกี่ยวกับทักษะชีวิตและหรือทักษะวิชาชีพ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ และ 4) กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและหรือทักษะวิชาชีพ ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงทุกภาคเรียน โดยไม่นับหน่วยกิต

การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559 : 12) กล่าวว่า การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับภาคการผลิต และหรือภาคบริการ หลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ในภาคทฤษฎี และการฝึกหัดหรือฝึกปฏิบัติเบื้องต้น ในสถานศึกษาแล้วระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้สัมผัสการปฏิบัติงานอาชีพ เครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ที่ทันสมัย และบรรยากาศการทำงาน ร่วมกัน ส่งเสริมการฝึกทักษะ กระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง เกิดความมั่นใจและเจตคติที่ดี ในการทำงาน ตลอดจนการประกอบอาชีพอิสระ

วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ (ออนไลน์. 2562) ระบุว่า การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ หรือการฝึกงาน เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ที่เรียนมาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหา โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับภาคการผลิต หรือภาคบริการหลังจากผู้เรียน ได้เรียนรู้ภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติเบื้องต้นในสถานศึกษาแล้วระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับการปฏิบัติงานอาชีพ เครื่องมือ เครื่องจักรอุปกรณ์ที่ทันสมัยและบรรยากาศการทำงานทางธุรกิจที่ต้องแข่งขันในการรักษาคุณภาพและมาตรฐานของงาน รวมทั้งการทำงาน ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเกิดความมั่นใจและเจตคติที่ดีในการทำงานและการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรม

วิชาชีพของนักเรียนนักศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้กำหนดหลักการฝึกงาน ดังนี้

1. เป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับผู้เรียนในระบบที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาเป็นหลัก
2. เป็นการฝึกประสบการณ์ทำงานอาชีพตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
3. เป็นการฝึกประสบการณ์งานอาชีพ โดยเน้นการสร้างระบบเครือข่าย และการมีส่วนร่วม ในการจัดการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่น และเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา
4. เป็นการฝึกประสบการณ์งานอาชีพที่ให้ความสำคัญ ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพทั้งการจ้างงาน และการประกอบอาชีพอิสระ

สรุปได้ว่า การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ หรือการฝึกงาน เป็นการจัดกระบวนการ เรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ที่เรียนมาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหาด้านอาชีพ ได้สัมผัสการปฏิบัติงานอาชีพ เครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ที่ทันสมัย และบรรยากาศการทำงานร่วมกัน ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเกิดความมั่นใจและเจตคติที่ดีในการทำงานและการประกอบอาชีพอิสระ

การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2549 : 2) ระบุว่า การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ หมายถึง การทดสอบความรู้ ความสามารถ และทักษะ ตลอดจนลักษณะนิสัยในการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานวิชาชีพหนึ่ง โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม ซึ่งกำหนดเกณฑ์การตัดสินไว้ชัดเจน พร้อมทั้งจัดดำเนินการประเมินภายใต้เงื่อนไขที่เป็นมาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559 : 12) ระบุว่า การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ เป็นการยืนยันว่าผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพตามมาตรฐาน การศึกษาวิชาชีพที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 แต่ละประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน

สรุปได้ว่า การประเมินมาตรฐาน วิชาชีพ เป็นการทดสอบความรู้ ความสามารถ และทักษะ ตลอดจนลักษณะนิสัยในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพหนึ่ง โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม และเป็นการยืนยันว่าผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพตามมาตรฐาน การศึกษาวิชาชีพที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 แต่ละประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน

การประกันคุณภาพหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559 : 12) ระบุว่า การประกันคุณภาพหลักสูตรให้ทุกหลักสูตรการอาชีวศึกษา กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจน อย่างน้อยให้ครอบคลุมใน 4 ประเด็น คือ

1. คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา โดยดำเนินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ตามประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน
2. การบริหารหลักสูตร เป็นการบริหารจัดการเรียนการสอนของประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางานที่เปิดสอน ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษา ต้องจัดให้มีการประเมิน เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี
3. ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา ให้สถานศึกษาจัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่หลากหลาย งบประมาณ อาคารสถานที่ ห้องสมุดและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดของสาขาวิชา สาขางาน
4. ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ให้สถานศึกษาที่ร่วมจัดการศึกษา ดำเนินการสำรวจความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน รวมทั้งสำรวจความพึงพอใจของตลาดแรงงาน สังคมและชุมชนอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน และมาตรฐานอาชีพ

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพหลักสูตรนั้น ทุกหลักสูตรการอาชีวศึกษา กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจน อย่างน้อยให้ครอบคลุมใน 4 ประเด็น คือ 1) คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา 2) การบริหารหลักสูตร 3) ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา และ 4) ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 4 - 8) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษา

ตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ โดยมีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทย ควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2559 : 12 - 13)

1. รายวิชาพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษา จัดรายวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมจำนวน 41 หน่วยกิต
2. รายวิชาเพิ่มเติมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาต้องจัดรายวิชาเพิ่มเติม รวมไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามโครงสร้างเวลาเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ 360 ชั่วโมง 3 ปี โดยจัดให้เรียนทุกภาคเรียนปกติ ภาคเรียนละ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

สรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม การศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้ 1) จัดรายวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมจำนวน 41 หน่วยกิต 2) จัดรายวิชาเพิ่มเติม รวมไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต และ 3) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามโครงสร้างเวลาเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ 360 ชั่วโมง 3 ปีการศึกษา โดยจัดให้เรียนทุกภาคเรียนปกติ ภาคเรียนละ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

กระบวนการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

กระบวนการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) มี 9 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2559 : 16 - 24)

1. การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน

การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานความจำเป็นและความต้องการของชุมชน เพื่อกำหนดประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง และความต้องการท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์อาชีพจากข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ หรือผู้เชี่ยวชาญในอาชีพ เพื่อกำหนดสมรรถนะอันเป็นคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาที่ตลาดแรงงานต้องการ

2. การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา

การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา หลังจากได้มีการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางานเป็นที่เหมาะสมแล้ว คณะกรรมการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะมีการนำโครงสร้างหลักสูตรระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มาบูรณาการเป็น หลักสูตรสถานศึกษา ตามแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

3. การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดการเรียนรู้ในสองสถานศึกษา โดยเรียนรายวิชาหมวดวิชา ทักษะชีวิตในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเรียนรายวิชาหมวดวิชา ทักษะวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ตามแผนการเรียนที่บูรณาการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) และได้รับการบริการด้านการศึกษาจากรัฐอย่างมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์จริง ให้ความสำคัญกับห้องปฏิบัติการ เครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุฝึกและครุภัณฑ์มาตรฐานตามที่สาขาวิชากำหนด และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งให้มีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

4. การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา

การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา หลังจากจัดการเรียนการสอนในสองสถานศึกษา ตามโครงการการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) แล้ว สถานศึกษาจะส่งผลการเรียนรายวิชาเมื่อเสร็จสิ้นปีการศึกษาซึ่งกันและกันตามข้อตกลง ในการนี้ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะต้องวางแผนดำเนินการเทียบ และโอนผลการเรียนรายวิชาพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าสู่รายวิชา ในหมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ในตารางเทียบรายวิชา พร้อมทั้ง จัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพให้ครบตามโครงสร้างหลักสูตร ตามเงื่อนไข ของการตัดสินผลการเรียนเพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 และนักเรียนต้องผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

5. การวัดและประเมินผล

เน้นการประเมินสภาพจริง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

6. การโอนผลการเรียน

6.1 หมวดวิชาทักษะชีวิต

เป็นการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาพื้นฐาน 41 หน่วยกิต ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจัดการเรียนการสอนโดยสถานศึกษา ต้นสังกัด แล้วใช้วิธีการโอนผลการเรียนเข้าสู่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 ในหมวดวิชาทักษะชีวิต แต่เงื่อนไขของการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต กำหนดให้ เรียนรายวิชาลำดับแรกของกลุ่มวิชา หรือตามที่กลุ่มวิชากำหนด และเลือกเรียนรายวิชา ส่วนที่เหลือ ตามที่กำหนดในแต่ละกลุ่มวิชา ให้สอดคล้องหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เรียนอีก รวมไม่น้อยกว่า 22 หน่วยกิต ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำตารางเทียบโอนรายวิชา จากมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายรายวิชาพื้นฐาน ผู้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 หมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี ตามตารางเทียบรายวิชา ประกอบด้วย

6.1.1 กลุ่มวิชาภาษาไทย	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
6.1.2 กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
6.1.3 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต
6.1.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต

6.1.5 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต

6.1.6 กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต

6.2 หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ

ในหลักสูตรการอาชีวศึกษาแต่ละประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางานนั้น กำหนดให้ผู้เรียนต้องมีสมรรถนะและมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 71 หน่วยกิต ประกอบด้วย

6.2.1 กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน 18 หน่วยกิต

6.2.2 กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ 24 หน่วยกิต

6.2.3 กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก ไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต

6.2.4 ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ 4 หน่วยกิต

6.2.5 โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ 4 หน่วยกิต

ซึ่งการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) จะต้องนำรายวิชาในหมวดทักษะวิชาชีพ ไปจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งมีความพร้อมทั้งทางด้านครู บุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และห้องปฏิบัติการประจำสาขาวิชา แล้วโอนผลการเรียนเข้าสู่หลักสูตร มัธยมศึกษาตอนปลายในรายวิชาเพิ่มเติม หรือรายวิชาเลือกต่อไป

6.3 หมวดวิชาเลือกเสรี

ให้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจจากรายวิชาที่กำหนด หรือเลือกเรียนจากรายวิชา ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ทุกประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมในหมวดวิชาเลือกเสรีได้ตามบริบทและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต ซึ่งในการนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดทำตารางเทียบรายวิชาเพื่อโอนผลการเรียนจากรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาบังคับ เข้าสู่รายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรีตามตารางเทียบรายวิชา

6.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ทุกภาคเรียน เพื่อพัฒนาวิชาการและวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย การต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์การทำงาน ปลูกฝังจิตสำนึก และเสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งการทะนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โดยการวางแผนลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน ทั้งนี้ สำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ทั้งของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถดำเนินการเองและเทียบโอนได้

7. การสำเร็จการศึกษา

การตัดสินผลการเรียนเพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ให้ถือตามเกณฑ์ต่อไปนี้

7.1 ประเมินผ่านรายวิชาในหมวดวิชาต่าง ๆ ครอบคลุมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา

7.2 ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา

7.3 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 และผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามเกณฑ์ที่กำหนด

7.4 เข้าร่วมกิจกรรมในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ครอบคลุมภาคเรียน โดยมีเวลาเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของเวลาที่จัดกิจกรรมในแต่ละภาคเรียน

8. การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

การประเมินมาตรฐานวิชาชีพเป็นการยืนยันว่าผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพ ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 แต่ละประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

8.1 นักเรียนต้องรับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ เมื่อนักเรียนได้ลงทะเบียนเรียน ครอบคลุมรายวิชาตามหลักสูตรแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา หรือตามระยะเวลาที่คณะกรรมการประเมินมาตรฐานวิชาชีพเห็นสมควร

8.2 ในการกำหนดเกณฑ์การประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และเปิดโอกาสให้หน่วยงาน สถานประกอบการหรือองค์กรภายนอก มีส่วนร่วมในการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

8.3 ให้มีการพัฒนาเครื่องมือประเมินมาตรฐานวิชาชีพอย่างมีระบบและถูกต้องตามหลักการพัฒนาเครื่องมือ

9. การประกันคุณภาพหลักสูตร

ให้ทุกหลักสูตรการอาชีวศึกษากำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจน อย่างน้อยต้องให้ครอบคลุมใน 4 ประเด็น คือ

9.1 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา โดยดำเนินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน

9.2 การบริหารหลักสูตร เป็นการบริหารจัดการเรียนการสอนของประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางานที่เปิดสอน ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษา ต้องจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี

9.3 ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา ให้สถานศึกษาจัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุน การจัดการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ การเรียนการสอนที่หลากหลาย งบประมาณ อาคารสถานที่ ห้องสมุดและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดของสาขาวิชา สาขางาน

9.4 ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ให้สถานศึกษาที่ร่วมจัดการศึกษาดำเนิน การสำรวจความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน รวมทั้งสำรวจความพึงพอใจของตลาดแรงงาน สังคม และชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทุกปีการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุง หลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงานและมาตรฐาน อาชีพ

สรุปได้ว่า กระบวนการในการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ประกอบไปด้วย 9 ด้าน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน หมายถึง การแต่งตั้งคณะกรรมการ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความจำเป็นและความต้องการของชุมชน กำหนดประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของท้องถิ่น วิเคราะห์ อาชีพจากข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ หรือผู้เชี่ยวชาญในอาชีพ กำหนดสมรรถนะอันเป็น คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาที่ตลาดแรงงานต้องการ

2. การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การนำโครงสร้างหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มาบูรณาการเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ตามแนวทาง การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

3. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนในสองสถานศึกษา โดยเรียนรายวิชาหมวดทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเรียนรายวิชาในหมวดทักษะวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม กำนียมที่ดั่งาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกรายวิชา

4. การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา หมายถึง การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรรายวิชา ในหมวดทักษะชีวิต และหมวดวิชาเลือกเสรี เพื่อเทียบโอนผลการเรียนจากรายวิชาพื้นฐาน

ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดรายวิชาในหมวดทักษะวิชาชีพ ให้ครบตาม โครงสร้างหลักสูตร และรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรตามเงื่อนไขของการตัดสิน ผลการเรียนเพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

5. การวัดและประเมินผล หมายถึง การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การจัดการศึกษาและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

6. การโอนผลการเรียน หมายถึง การโอนผลการเรียนทั้งสองสถานศึกษา โดยในหมวด ทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะรับ โอนผลการเรียนในรายวิชาพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน หมวดทักษะวิชาชีพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะเป็น ผู้สอน และสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะรับโอนผลการเรียน เข้าสู่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายในรายวิชาเพิ่มเติม ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งสอง สถานศึกษาสามารถดำเนินการเอง และสามารถเทียบโอนกันได้

7. การสำเร็จการศึกษา หมายถึง การตัดสินผลการเรียนเพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ให้ถือตามเกณฑ์ต่อไปนี้

7.1 ประเมินผ่านรายวิชาในหมวดวิชาต่าง ๆ ครบตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สถานศึกษาแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา

7.2 ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา แต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา

7.3 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 และผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

7.4 เข้าร่วมกิจกรรมในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ครบทุกภาคเรียน โดยมีเวลาเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของเวลาที่จัดกิจกรรมในแต่ละภาคเรียน

8. การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ หมายถึง การยืนยันว่าผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพ ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 แต่ละประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

8.1 นักเรียนจะต้องรับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ เมื่อนักเรียนได้ลงทะเบียนเรียน ครบทุกรายวิชาตามหลักสูตรแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา หรือตามระยะเวลาที่คณะกรรมการ ประเมินมาตรฐานวิชาชีพเห็นสมควร

8.2 ในการกำหนดเกณฑ์การประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และเปิดโอกาสให้กับหน่วยงานสถานประกอบการ หรือองค์กรภายนอก มีส่วนร่วมในการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

8.3 ให้มีการพัฒนาเครื่องมือประเมินมาตรฐานวิชาชีพอย่างมีระบบและถูกต้องตามหลักการพัฒนาเครื่องมือ

9. การประกันคุณภาพหลักสูตร หมายถึง การให้ทุกหลักสูตรการอาชีวศึกษามีระบบประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจน อย่างน้อยให้ครอบคลุมใน 4 ประเด็น คือ

9.1 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา โดยดำเนินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน

9.2 การบริหารหลักสูตร เป็นการบริหารจัดการเรียนการสอนของประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางานที่เปิดสอน ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี

9.3 ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา ให้สถานศึกษาจัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านบุคลากร ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่วนงบประมาณ อาคารสถานที่ ห้องสมุด และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดของสาขาวิชา สาขางาน

9.4 ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ให้สถานศึกษาที่ร่วมจัดการศึกษาดำเนินการสำรวจความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน รวมทั้งสำรวจความพึงพอใจของตลาดแรงงาน สังคม และชุมชนอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการ กำลังคนของตลาดแรงงาน และมาตรฐานอาชีพ

คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557 ข : 14) ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา หรือคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาระดับวุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกอบด้วย

1. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.1 คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้แก่ ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความกตัญญู กตเวทิตา ความอดกลั้น การละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน การมีจิตสำนึก และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและสังคม เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมลักษณะนิสัย ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ การมีมนุษยสัมพันธ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรักสามัคคี ขยัน ประหยัด อุตุน การพึ่งตนเอง เป็นต้น

1.3 ทักษะทางปัญญา ได้แก่ ความรู้ในหลักทฤษฎี ความสนใจใฝ่รู้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น

2. ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป

2.1 สื่อสารโดยใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ในชีวิตประจำวันและในงานอาชีพ

2.2 แก้ไขปัญหาในงานอาชีพ โดยใช้หลักการและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์

2.3 ปฏิบัติตนตามหลักศาสนา วัฒนธรรม ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมทางสังคม และสิทธิหน้าที่พลเมือง

2.4 พัฒนาบุคลิกภาพและสุขอนามัยโดยใช้หลักการและกระบวนการด้านสุขศึกษา และพลศึกษา

3. ด้านสมรรถนะวิชาชีพ

3.1 วางแผน ดำเนินงาน จัดการงานอาชีพตามหลักการและกระบวนการ โดยคำนึงถึง การบริหารงานคุณภาพ การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม หลักอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

3.2 ใช้คอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ

3.3 สมรรถนะของผู้เรียนแต่ละสาขางาน

คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา หรือคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษานั้น กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2562 (“ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ...,” 2562 : 9) ข้อ 5.2 คุณภาพของผู้สำเร็จ การศึกษาอาชีวศึกษาทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชาและสาขาวิชา ต้องครอบคลุมอย่างน้อย 4 ด้าน

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง ความเป็นผู้มี คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษ์ สิ่งแวดล้อม

2. ด้านความรู้ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนหรือทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริงเป็นหลัก

3. ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถปฏิบัติงานซึ่งบุคคลนั้นควรทำได้เมื่อได้รับมอบหมาย โดยสามารถเลือกใช้วิธีการจัดการและแก้ปัญหาการทำงานด้วยทักษะด้านกระบวนการคิด

ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตรรกะ ทักษะการหยั่งรู้และความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือทักษะการปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติที่มีความคล่องแคล่วและความชำนาญในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ

4. ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ การใช้ความรู้ ทักษะทางสังคมในการทำงาน หรือการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพของบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถในการสื่อสาร ภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบและความเป็นอิสระในการดำเนินการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง เช่น ความสามารถในการตัดสินใจ และความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 (“ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ...,” 2561 : 4 - 5) มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ระบุว่า การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะและการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา และมีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความรู้

ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามหลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน หรือทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริง เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ

2. ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีสุขภาพที่ดี

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดีภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี (2561 ข : 13 - 24) ได้กำหนดรายละเอียดมาตรฐานการศึกษา อาชีวศึกษาของวิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ได้กำหนดไว้ 3 ด้าน 6 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ด้านความรู้ ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามหลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน หรือทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริง เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การดูแลและแนะแนวผู้เรียน

สถานศึกษามีการพัฒนาาระบบดูแลช่วยเหลือและแนะแนวผู้เรียนให้สามารถ สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดและลดปัญหาการออกกลางคัน จำแนกตามระดับ ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน และภาพรวมของสถานศึกษา

การประเมิน : ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาลงหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทั้งหมดเทียบกับจำนวนผู้เรียนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และหลักสูตร ระยะสั้น แรกเข้าของรุ่นที่สำเร็จการศึกษา โดยพิจารณาในภาพรวมของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

จำนวนผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 และผู้เรียนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 2 ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพในครั้งแรก ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร เทียบร้อยละกับ จำนวนผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนครบทุกรายวิชาตาม โครงสร้างหลักสูตรจำแนกตามระดับ ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางานและภาพรวมของสถานศึกษา โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ระดับ ปวช.

1. ด้านความรู้ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม
2. ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม
3. ผู้เรียนต้องได้คะแนนผ่านเกณฑ์ประเมินทั้ง 2 ด้าน จึงคิดเป็นผู้ผ่านการประเมิน

มาตรฐานวิชาชีพ

ระดับ ปวส.

1. ด้านความรู้ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม
2. ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม
3. ผู้เรียนต้องได้คะแนนผ่านเกณฑ์ประเมินทั้ง 2 ด้านจึงคิดเป็นผู้ผ่านการประเมิน

มาตรฐานวิชาชีพ

การประเมิน : ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพในครั้งแรก เทียบกับผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนครบทุกรายวิชาตาม โครงสร้างหลักสูตร โดยพิจารณาในภาพรวม ของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET)

จำนวนผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 และผู้เรียนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 2 ที่ได้คะแนนตั้งแต่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติขึ้นไป จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) จากสถาบันทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เทียบร้อยละกับจำนวนผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนครบทุกรายวิชา ตาม โครงสร้างหลักสูตรจำแนกตามระดับประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางานและภาพรวมของ สถานศึกษา

การประเมิน : ร้อยละของผู้เรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติ ด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ตั้งแต่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติขึ้นไป เทียบกับผู้เรียน ที่ลงทะเบียนเรียนครบทุกรายวิชาตาม โครงสร้างหลักสูตร โดยพิจารณาในภาพรวมของสถานศึกษา

2. ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 ทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิต เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ การศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีความสุขตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีสุขภาวะที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ 4 การมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทั้งหมดของปีการศึกษาที่ผ่านมา มีงานทำในหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน ประกอบอาชีพอิสระหรือศึกษาต่อ โดยไม่นับรวมผู้เรียนเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์ จำแนกตามระดับประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางานและภาพรวมของสถานศึกษา

การประเมิน : ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในปีการศึกษาที่ผ่านมา มีงานทำในสถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ประกอบอาชีพอิสระหรือศึกษาต่อเทียบกับผู้สำเร็จการศึกษา ระดับ ปวช. และ ปวส. ทั้งหมดในปีการศึกษาที่ผ่านมา โดยพิจารณาในภาพรวมของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ

สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้เรียน ให้มีสมรรถนะในการเป็น ผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ สามารถประสบความสำเร็จสู่การเป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระ หรือสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมตามแนวทาง

การพัฒนาผู้ประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ปรากฏผลการประเมินศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ตามเกณฑ์การประเมินที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ในระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ

การประเมิน : ร้อยละของผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จสู่การเป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระ เทียบกับจำนวนผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระหรือมีผลการประเมินศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาตามเกณฑ์การประเมินที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดีภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึก รักสิ่งแวดลอม

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ หมายถึง ผู้เรียนเป็นคนดี แสดงออกทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรม โดยเฉพาะความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และการเสียสละ เพื่อส่วนรวม มีความเป็นประชาธิปไตย ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีภาวะผู้นำ กล้าแสดงออก ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าและร่วมพัฒนา ภูมิปัญญาไทย มีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียน ร่วมกันจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมขององค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) หรือองค์การเกษตรกร ในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.) ปรากฏผลการประเมินการจัดกิจกรรมขององค์การฯ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดในระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ

การประเมิน

1. ผู้เรียนน้อยกว่าร้อยละ 60 มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความเป็นประชาธิปไตย ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีภาวะผู้นำ กล้าแสดงออก ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าและร่วมพัฒนา ภูมิปัญญาไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือมีการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมขององค์การนักวิชาชีพ ในอนาคต

แห่งประเทศไทย (อวท.) หรือองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.)

2. ผู้เรียนร้อยละ 60 - 69.99 มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความเป็นประชาธิปไตย ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีภาวะผู้นำ กล้าแสดงออก ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าและร่วมพัฒนาภูมิปัญญาไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือมีผลการประเมินกิจกรรมองค์การนักวิชาชีพในอนาคต แห่งประเทศไทย (อวท.) หรือองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.) โดยได้รับผลการประเมินใน ระดับ เหรียญทอง เหรียญเงิน หรือเหรียญทองแดง ในระดับจังหวัด

3. ผู้เรียนร้อยละ 70 - 79.99 มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความเป็นประชาธิปไตย ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีภาวะผู้นำ กล้าแสดงออก ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าและร่วมพัฒนาภูมิปัญญาไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือมีผลการประเมินกิจกรรมองค์การนักวิชาชีพในอนาคต แห่งประเทศไทย (อวท.) หรือองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.) โดยได้รับผลการประเมินเป็นองค์การ มาตรฐานดีเด่นระดับกลุ่มจังหวัด

4. ผู้เรียนร้อยละ 80 - 89.99 มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความเป็นประชาธิปไตย ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีภาวะผู้นำ กล้าแสดงออก ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าและร่วมพัฒนาภูมิปัญญาไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือมีผลการประเมินกิจกรรมองค์การนักวิชาชีพในอนาคต แห่งประเทศไทย (อวท.) หรือองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.) โดยได้รับผลการประเมินในระดับ เหรียญทอง เหรียญเงิน หรือเหรียญทองแดง ในระดับภาค

5. ผู้เรียนร้อยละ 90 ขึ้นไป มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความเป็นประชาธิปไตย ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีภาวะผู้นำ กล้าแสดงออก ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าและร่วมพัฒนาภูมิปัญญาไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือมีผลการประเมินกิจกรรมองค์การนักวิชาชีพในอนาคต แห่งประเทศไทย (อวท.) หรือองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.) โดยได้รับผลการประเมินเป็นองค์การ มาตรฐานดีเด่นระดับภาค หรือองค์การมาตรฐานดีเด่นระดับชาติ

จากการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี (2561 ข : 24 - 27) ได้ประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านที่ 1 ความรู้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. เมื่อเทียบกับแรกเข้า คิดเป็นร้อยละ 45.28 เมื่อพิจารณานักเรียนที่เรียนแบบทวิศึกษา พบว่า ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเมื่อเทียบกับแรกเข้าคิดเป็นร้อยละ 47.5 อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง ส่วนผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพนั้น ผู้เรียนที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพในระดับ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านที่ 2 ทักษะและการประยุกต์ใช้ ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 17.95 และผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย มีจำนวน 17 ผลงาน ได้รับรางวัลจากการประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ จำนวน 3 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 17.65 ด้านที่ 3 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 87.22 จากการประเมินมาตรฐานที่ 1 จุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ 1) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรเทียบกับแรกเข้า 2) ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละสาขาวิชาจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และงานวิจัย เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับวิทยาลัยการอาชีวศึกษา นายายอาม (2561 : 46 - 52) ได้ประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านที่ 1 ความรู้ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้น ปวช. เมื่อเทียบกับแรกเข้า คิดเป็นร้อยละ 56.28 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ผู้เรียนระดับ ปวช. ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านที่ 2 ทักษะและการประยุกต์ใช้ ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 100 และผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย มีจำนวน 92 ผลงาน ได้รับรางวัลจากการประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ จำนวน 20 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 21.73 ด้านที่ 3 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 97.62 สอดคล้องกับวิทยาลัยการอาชีพสอยดาว (2561 : 5) ได้ประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 68.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ 1 ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 69.17 ด้านที่ 2 ทักษะและการประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 69.17 และด้านที่ 3 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 68.46 สอดคล้องกับวิทยาลัยสารพัดช่างระยอง (2561 : 33 - 39) ได้ประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

ด้านที่ 1 ความรู้ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้น ปวช. เมื่อเทียบกับแรกเข้า คิดเป็นร้อยละ 43.03 อยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง ส่วนการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ผู้เรียนระดับ ปวช. ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 95.93 ด้านที่ 2 ทักษะและการประยุกต์ใช้ ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 28.95 และผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย มีจำนวน 18 ผลงาน ได้รับรางวัลจากการประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ จำนวน 6 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ด้านที่ 3 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 67.30 และสอดคล้องกับวิทยาลัยสารพัดช่างตราด (2561 : 16 - 22) ได้ประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านที่ 1 ความรู้ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้น ปวช. เมื่อเทียบกับแรกเข้า คิดเป็นร้อยละ 90.74 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ส่วนการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ผู้เรียนระดับ ปวช. ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 99.45 ด้านที่ 2 ทักษะและการประยุกต์ใช้ ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 75 และผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัยมีจำนวน 11 ผลงาน ได้รับรางวัลจากการประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ จำนวน 10 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 90.90 ด้านที่ 3 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 100

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ หรือคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกอบไปด้วย 1) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป และ 3) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ประกอบไปด้วย 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะ และ 4) ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ และตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ และ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ และ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีรายละเอียดดังนี้

คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 1 การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะและการประยุกต์ใช้เป็น ไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความรู้

นักวิชาการได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ดังนี้

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (ออนไลน์. 2554) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้ หมายถึง สิ่งที่ตั้งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ เช่น ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์, สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ เช่น ความรู้เรื่องสุขภาพ ความรู้เรื่องนิทานพื้นบ้าน

บลูม (Bloom (1956 : 62) กล่าวว่า ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กันไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามหลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน หรือทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริง เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ (“ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ...,” 2561 : 4 - 5) และได้กำหนดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (“ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ...,” 2562 : 9) ข้อ 5.2 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชาและสาขาวิชา ด้านความรู้ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนหรือทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริงเป็นหลัก

สรุปได้ว่า ด้านความรู้ หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามหลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน หรือทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริง เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ

2. ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้

นักวิชาการได้ให้ความหมายของทักษะและการประยุกต์ใช้ไว้ดังนี้

จินดารัตน์ โพธิ์นอก (ออนไลน์. 2557) กล่าวว่า ทักษะ หมายถึง ความชำนาญ หรือความสามารถในการกระทำ หรือการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นทักษะทางด้านร่างกายสติปัญญา

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (ออนไลน์. 2557) ได้ให้ความหมายของทักษะไว้ว่า ทักษะ หมายถึง ความชำนาญมาจากคำภาษาอังกฤษว่า Skill นอกจากนี้ คณะกรรมการจัดทำ พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ยังได้ขยายความของคำว่า ทักษะ (Skill) มากขึ้นว่าหมายถึง ความชำนาญหรือความสามารถในการกระทำหรือการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นทักษะ ด้านร่างกาย สติปัญญา หรือสังคม ที่เกิดขึ้นจากการฝึกฝน หรือการกระทำบ่อย ๆ เช่น ครุมีทักษะ การใช้คำถาม การนำเข้าสู่บทเรียน การใช้สื่อการสอน นักเรียนมีทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน การคิดคำนวณ หรือทักษะทางสังคม ทักษะที่จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต และการทำงาน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิ อาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (“ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ...” 2562 : 9) ข้อ 5.2 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชาและสาขาวิชา ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถปฏิบัติงานซึ่งบุคคลนั้นควรทำได้เมื่อได้รับมอบหมาย โดยสามารถเลือกใช้วิธีการจัดการและแก้ปัญหาการทำงานด้วยทักษะด้านกระบวนการคิดที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตรรกะ ทักษะ การหยั่งรู้และความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือทักษะการปฏิบัติ หรือวิถีปฏิบัติ ที่มีความคล่องแคล่วและความชำนาญในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา แต่ละระดับ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ การใช้ความรู้ ทักษะทางสังคมในการทำงาน หรือการศึกษาอบรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพของบุคคล ประกอบไปด้วยความสามารถในการสื่อสาร ภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบและความเป็นอิสระในการดำเนินการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง เช่น ความสามารถในการตัดสินใจ และความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (ออนไลน์. 2557) ได้ให้ความหมายของการประยุกต์ใช้ไว้ว่า การประยุกต์ใช้ หมายถึง นำความรู้ในวิทยาการต่าง ๆ มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์

บลูม (Bloom (1956 : 62) ได้กล่าวถึง การประยุกต์ หรือการนำไปใช้ (Application) ว่าเป็นความสามารถในการนำความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิมไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบ ยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความคิดนั้น

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐาน การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านที่ 2 ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะวิชาชีพ และทักษะ

ชีวิต เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีสุขภาพที่ดี (“ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ...,” 2561 : 4 - 5)

สรุปได้ว่า ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิต เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีสุขภาพที่ดี

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

นักวิชาการได้ให้ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553 : 6) กล่าวว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคม ต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2552 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557 ก : 7 - 10) ได้กำหนดคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาตามระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ดังนี้

1. รับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผลการกระทำ ของตนเองทั้งในสิ่งที่ดีและไม่ดี และสามารถควบคุมตนเองได้ มีความมุ่งมั่น และเพียรพยายาม ในการเรียนและการปฏิบัติงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทันทกำหนดเวลา มีการวางแผนการ ปฏิบัติงาน การใช้เวลาอย่างมีระบบ และเหมาะสม ตลอดทั้งการปฏิบัติอย่างครบถ้วน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

2. ขยัน หมายถึง ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมออดทน ไม่ท้อถอยเมื่อพบอุปสรรค ความขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญาแก้ปัญหา และหรือพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ จนเกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

3. ประหยัด หมายถึง การรู้จักเก็บออมเงินใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอควรพอประมาณ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ

4. ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ความประพฤติที่ตรง และจริงใจทั้งต่อหน้าที่และวิชาชีพ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ไม่เอนเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ปลอดภัยจากรู้สึกตำหนิหรืออวดดี

5. จิตอาสา หมายถึง การมีจิตใจเป็นผู้ให้ มีน้ำใจ เห็นอกเห็นใจในเพื่อนมนุษย์ เอื้ออาทร ช่วยเหลือด้วยกำลังร่างกาย สติปัญญา และเสียสละเพื่อส่วนรวม

6. สามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดการงานอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอาวัด เอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ

7. มีวินัย หมายถึง การยึดมั่นในระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเอง และวินัยต่อสถานศึกษา สถาบัน องค์กร สังคมและประเทศ

8. สะอาด หมายถึง การปราศจากความมัวหมอง ทั้งกายใจ และสภาพแวดล้อม ความผ่องใสเป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

9. สุภาพ หมายถึง ความเรียบร้อย อ่อน โขน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่งดงาม มีสัมมาคารวะ และสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคล

10. ละเว้นอบายมุข หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงหนทางแห่งความเสื่อม กระทั่งวงศศึกษาธิการ ได้กำหนดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านที่ 3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ว่า ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม (“ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ...,” 2561 : 4 - 5) และได้กำหนดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (“ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ...,” 2562 : 9) ข้อ 5.2 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชาและสาขาวิชา ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง ความเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ผู้สำเร็จ การอาชีวศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดีภูมิใจและรักษา เอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมี จิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ดังนี้

ชัยวัฒน์ พอพิณ (2559 : 30 - 31) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ของนักเรียนตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ของนักเรียนตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนทวิศึกษาในหัวข้อย่อยการเรียน ทวิศึกษาทำให้ได้ลงมือปฏิบัติงานจริง สื่อการเรียนมีความหลากหลายและน่าสนใจ และด้านเหตุผล ในการตัดสินใจในหัวข้อย่อย เมื่อเรียนจบแล้วสามารถหางานทำได้ง่าย ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

สิริพงศ์ ธีดาราม (2559 : 77 - 82) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ ทวิศึกษาของ โรงเรียนบ้าน ไคโกวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 39 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียน โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดบุคลากรเข้าสอน ดำเนินการ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการเตรียมการวางแผน การเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ด้านการจัดตารางสอน ด้านการจัดบริการวัสดุอุปกรณ์หลักสูตรและสื่อการเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับชุมชน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคาร สถานที่และการเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการเตรียมจัดการอบรมครู ด้านการจัด โครงการประเมินผลการใช้หลักสูตร และการปรับปรุง หลักสูตร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยสำคัญของการบริหารจัดการหลักสูตร แบบทวิศึกษาของโรงเรียน โดยภาพรวมส่งผลกระทบต่อทุกด้าน ที่ส่งผลกระทบมากที่สุดคือ ด้าน วัสดุหรือวัสดุดิบ รองลงมาคือ ด้านคน ด้านการเงินงบประมาณ ด้านวิธีปฏิบัติงาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านเทคโนโลยี และด้านการเมือง ส่วนแนวทางในการบริหารจัดการ

หลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียน คือ ด้านการเตรียมการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ควรศึกษาสภาพสังคม ท้องถิ่น สภาพการณ์ปัจจุบัน ปัญหาความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย พันธกิจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการเตรียมจัดการอบรมครู ควรจัดอบรมชี้แจงทำความเข้าใจกับครู โดยให้ครูร่วมรับฟังแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษาจากต้นสังกัด และจากวิทยาลัยเทคนิคอุดรดิตต์ ด้านการจัดบุคลากรเข้าสอน วิทยาลัยเทคนิคอุดรดิตต์ช่วยเหลือด้านครูในสาขาวิชาที่เปิดสอน คือ ช่างยนต์ และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ช่วยสนับสนุนบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษานั้น ๆ มาช่วยสอน โรงเรียนบ้านโคกวิทยาคม ส่วนในสายวิชาสามัญ ครูโรงเรียนบ้านโคกวิทยาคมสอนตามปกติ โดยให้ตรงตามความต้องการของหลักสูตรทวิศึกษา ด้านการจัดตารางสอน ประชุมปรึกษากับวิทยาลัยเทคนิคอุดรดิตต์ โดยดูจากความพร้อมของครูวิทยาลัยเทคนิคอุดรดิตต์ ด้านการจัดบริการวัสดุอุปกรณ์ หลักสูตรและสื่อการเรียน ควรประชุมกับวิทยาลัยเทคนิคอุดรดิตต์เพื่อขอความอนุเคราะห์ทางด้านสื่อสายช่างยนต์ ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนกับชุมชน เชิญประชุมชี้แจงกับผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และด้านการเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดอาคารเรียนให้เหมาะสมกับหลักสูตรแบบทวิศึกษา ในสาขาวิชาที่เปิดสอน ช่างยนต์ จัดการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการ ส่วนวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เรียนที่ห้องคอมพิวเตอร์ ด้านการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร ควรมีการติดตามประเมินหลักสูตรก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังใช้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพต่อไป

ชลธาร สมานี (2560 : 88 - 89) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า มีปัญหาในด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน เนื่องจาก (1) ยังไม่มีการสำรวจสถานประกอบการข้อมูลพื้นฐานความจำเป็นและความต้องการของชุมชน (2) สาขาวิชาไม่ได้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน และ (3) ไม่ได้เตรียมความพร้อมของวิทยากรจากวิทยาลัยการอาชีพแม่ฮ่องสอน 2) ผลการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ได้คู่มือมีองค์ประกอบ ตอนที่ 1 แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาวิชาชีพ โรงเรียนสบเมยวิทยาคม ตอนที่ 2 แนวทางการจัดโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม และตอนที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนการสอน

3) ผลการหาประสิทธิภาพของการพัฒนาคู่มือ การบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสพเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) ด้านที่มีระดับสูงสุด คือ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.87$) รองลงมาคือ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.87$) ด้านความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.85$) และด้านที่มีระดับน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.84$)

สมเดช ดอกดวง (2560 : 59 - 60) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารโครงการจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) กรณีศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 กับวิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดอุบลราชธานี มีผลการศึกษา ดังนี้

1) ผลการประเมินโครงการจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) กรณีศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 จังหวัดอุบลราชธานี กับวิทยาลัยสารพัดช่างอุบลราชธานี พบว่า (1) การประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ครูผู้ปกครองของสถานศึกษา 2 แห่ง จำนวน 31 คน ด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) และด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โดยภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการบริหารโครงการ (ทวิศึกษา) อยู่ในระดับมากทุกด้าน (2) การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 จังหวัดอุบลราชธานี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ปวช. 2) และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ปวช. 3) จำนวน 56 คน ด้านการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ได้แก่ การสมัครเข้าเป็นนักเรียน การเป็นนักเรียน การจัดการเรียนการสอน การสำเร็จการศึกษา โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการบริหารโครงการ (ทวิศึกษา) อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 2) ผลการประเมินผลผลิต จากการตรวจสอบคะแนนสะสมจากผลการเรียนของนักเรียน 2 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ปวช. 2) และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ปวช. 3) พบว่า มีผลการประเมินการเรียนรายวิชาสามัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนเกรดเฉลี่ยถึงระดับ 2.00 แต่มีนักเรียนบางส่วนยังมีผลการเรียนเกรดเฉลี่ยไม่ถึงระดับ 2.00 ซึ่งต้องได้รับการประเมินใหม่ก่อนจะนำผลการเรียน ม. 6 ไปเทียบโอนกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2556 จึงจะได้วุฒิ ปวช.

อารีรัตน์ ชูรวง (ออนไลน์. 2562) ได้ประเมินการจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23 จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักบริหารการศึกษาศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตร

อาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23 จังหวัดพิษณุโลก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีผลการประเมิน ดังนี้

- 1) การประเมินบริบทของการจัดการศึกษามีความเหมาะสมมากที่สุด
- 2) การประเมินปัจจัยนำเข้าของการจัดการศึกษา พบว่า ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านความพร้อมของครูผู้สอน ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านงบประมาณมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3) การประเมินกระบวนการของการจัดการศึกษา พบว่า ด้านการจัดการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และ
- 4) การประเมินผลผลิตของการจัดการศึกษา พบว่า นักเรียนทุกคนจบการศึกษาตามหลักสูตร นักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษามีทั้งประเมินการจัดการศึกษา การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษา การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงาน การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหาร โครงการ การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษา และการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนตาม โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา ซึ่งจะพบว่ามีทั้งสิ่งที่ดีและสิ่งที่ควรพัฒนา เช่น ด้านประเมินการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) บริบทของการจัดการศึกษามีความเหมาะสม มีความพร้อมด้านหลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอน ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ และด้านงบประมาณมีความเหมาะสม การประเมินผลผลิตของการจัดการศึกษา นักเรียนทุกคนจบการศึกษาตามหลักสูตร นักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพ จากการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือ ด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน เนื่องจากยังไม่มีมีการสำรวจสถานประกอบการข้อมูลพื้นฐาน ความจำเป็นและความต้องการของชุมชน สาขาวิชาไม่ได้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน และความไม่พร้อมของวิทยากรสถานศึกษาอาชีวศึกษา จากการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษา ปัจจัยสำคัญของการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียนที่ส่งผลกระทบมากที่สุดคือ ด้านวัสดุหรือวัสดุดิบ รองลงมาคือ ด้านคน ด้านการเงินงบประมาณ ด้านวิธีปฏิบัติงาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านเทคโนโลยี และด้านการเมือง งานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามา ทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการและกระตือรือร้นที่จะศึกษาการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ซึ่งการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษานั้น ผู้วิจัยได้กำหนดตามกระบวนการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) มี 9 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน 2) การกำหนดหลักสูตร

สถานศึกษา 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา 5) การวัดและประเมินผล 6) การโอนผลการเรียน 7) การสำเร็จการศึกษา 8) การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และ 9) การประกันคุณภาพหลักสูตรในส่วนของคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

วินัย หมื่นรักษ และนพรัตน์ ชัยเรือง (2557 : 56 - 57) ได้ศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพพรหมคีรี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพพรหมคีรี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง 2) คุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพพรหมคีรี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาที่เรียนในประเภทวิชาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพพรหมคีรี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่สำคัญคือ 1) การส่งเสริมระเบียบวินัยในการเข้าแถว การแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบ 2) มอบหมายหน้าที่ แสดงความรับผิดชอบของนักศึกษาอย่างจริงจังและชัดเจน 3) จัดกิจกรรมเพื่อยกย่องชมเชยนักศึกษาที่มีความซื่อสัตย์ให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น 4) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักเสียสละส่วนตนเพื่อส่วนรวม 5) ฝึกให้นักศึกษามีความอดทน อดกลั้น โดยบูรณาการกับการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม 6) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริมเรื่องมารยาทไทยให้นักศึกษาทุกชั้นปี และ 7) สอนให้นักศึกษารู้จักล้มมาการระต่อผู้ใหญ่และผู้มีพระคุณ โดยบูรณาการกับการเรียนการสอน

เพชร แสงเพชร (2558 : 89 - 93) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 1 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการจัดการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลวิจัยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าสูงที่สุด คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 รองลงมาคือ ด้านมีจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านใฝ่เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีอายุและระดับชั้นเรียนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนนักเรียนที่มีสถานภาพปัจจุบันและวุฒิการศึกษาทางธรรม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ 3) ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้บริหารครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัด

การเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ผลวิจัยพบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดโครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนดไว้คือ จัดการเรียนรู้ครบตามหลักสูตรทั้ง 8 กลุ่มสาระการพัฒนานักเรียนให้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้บริหารและครูมีความใส่ใจ เพียรพยายามแก้ไขปัญหา ใคร่ครวญในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างทั้งสภาพครอบครัว นิสัยใจคอ การเรียนรู้โดยยึดอิทธิบาท 4 เป็นแนวทางในการปฏิบัติ การบริหารจัดการในชั้นเรียนสิ่งสำคัญคือความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีการจัดบรรยากาศห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเป็นกัลยาณมิตร การพัฒนาการจัดการเรียนเน้นการวิเคราะห์นักเรียนในแต่ละด้าน ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน และนำผลการวิจัยไปแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

อจศรา ประเสริฐสิน (2558 : 55) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1) ตัวบ่งชี้ 18 ตัวของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ เป็นคุณลักษณะที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมของประเทศ แต่ควรมีการปรับเพิ่มในบางประการ และควรมีแนวทางคู่มือการดำเนินการให้กับครูและนักเรียนชัดเจนมากขึ้น 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้าน ใฝ่เรียนรู้ มีความต้องการและจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.292$) รองลงมาคือ ด้าน อยู่อย่างพอเพียง ($PNI_{\text{modified}} = 0.261$) และด้าน มุ่งมั่น ในการทำงาน ($PNI_{\text{modified}} = 0.253$) 3) โมเดลการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $X^2 = 113.44$, $df=94$, $p=0.084$ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง 18 ตัวแปรย่อย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ 0.578 - 0.998 มีค่าความเที่ยงอยู่ในช่วง 0.403 - 1.000 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง องค์ประกอบทั้ง 8 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในช่วง 0.586 - 0.945 และ 4) การพัฒนารูปแบบและคู่มือการวัด ควรเพิ่มเติมในเรื่องของคุณลักษณะสำคัญให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 82 - 88) ได้ศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของ ผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เรียนระดับประถมศึกษา ทั้ง 5 ภูมิภาค มีคุณธรรม จริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกภูมิภาค โดยภูมิภาคที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ภาคเหนือ รองลงมาคือ ภาคใต้และภาคกลาง ตามลำดับ โดยภูมิภาคที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ผลการศึกษาคุณลักษณะคุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ในภาพรวม และรายด้านความมีระเบียบวินัย

ด้านความรับผิดชอบ ด้านความพอเพียง และด้านความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมาก สำหรับด้านความอดทนอดกลั้น และด้านความเสียสละ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ด้าน 3) ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทั้ง 5 ภูมิภาค มีคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกภูมิภาค โดยภูมิภาคที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ภาคตะวันตก รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ตามลำดับ โดยภูมิภาคที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาคเหนือ 4) ผลการศึกษาคุณลักษณะคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 5) ผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือปริญญาตรี ทั้ง 5 ภูมิภาค มีคุณธรรม จริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกภูมิภาค โดยภูมิภาคที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือ ภาคตะวันตก และภาคเหนือ ตามลำดับ โดยภูมิภาคที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 6) ผลการศึกษาคุณลักษณะคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือปริญญาตรีในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

ณรงค์ชัย ธนกิจภาคิน (2561 : 107 - 121) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำนักเรียนระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำนักเรียนระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า คุณลักษณะของผู้นำนักเรียนระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรประกอบด้วย การรู้จักตนเองของผู้ผู้นำนักเรียน (Self - awareness) การทำงานเป็นทีมของผู้ผู้นำนักเรียน (Teamwork) ทักษะคิดในการเป็นผู้ผู้นำนักเรียน (Attitude) ความสัมพันธ์ของผู้ผู้นำนักเรียนกับเพื่อนสกา (Relationship) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้ผู้นำนักเรียน (Stake Holder) คุณลักษณะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Attribute) กระบวนการในการพัฒนาผู้ผู้นำนักเรียน (Procedure) กิจกรรมการพัฒนาผู้ผู้นำนักเรียน (Activities) 2) รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้ผู้นำนักเรียนระดับประถมศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ของเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า รูปแบบ SAPA - STAR เป็นรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้ผู้นำนักเรียนระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 และ 3) คู่มือการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้ผู้นำนักเรียนระดับประถมศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ของเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ประสิทธิภาพของการใช้คู่มือการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้ผู้นำนักเรียนระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ระดับ 0.89 ความพึงพอใจของครูผู้ดูแลโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก คู่มือสามารถนำไปใช้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสถานักเรียนในโรงเรียนได้จริง รูปภาพ

ประกอบน่าสนใจ สีสันน่าสนใจ เนื้อหามีความครอบคลุมเหมาะสมกับเวลาและบริบท ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม ภาษาง่ายน่าสนใจไม่สับสน รูปเล่มคู่มือน่าเปิดอ่าน ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร เนื้อหาแผนพัฒนาีความเหมาะสมมีสาระ และรูปเล่มคู่มือ มีความน่าสนใจ

บุญรอด ซาติยานนท์ (2561 : 2284) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านรักความเป็นไทย ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านมีจิตสาธารณะ ด้านมีวินัย และด้านใฝ่เรียนรู้ ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามเพศ และระดับชั้นเรียน ปรากฏผลดังนี้ (1) นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน (2) นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความซื่อสัตย์สุจริต นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และด้านมีวินัย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน หรือคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาที่พึงประสงค์นั้น คุณลักษณะสำคัญที่ผู้เรียน หรือผู้สำเร็จการศึกษาพึงมีก็คือคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่เรียน การที่ผู้เรียนจะสำเร็จการศึกษา และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น ส่วนหนึ่งก็มาจากการกระบวนการบริหารจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และองค์ประกอบอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาการบริหารจัดการศึกษาแบบวิถีศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ในส่วนของคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ และ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 สถานศึกษา รวมทั้งหมด 158 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 7 คน ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 4 คน และผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 3 คน และครูผู้สอน จำนวน 144 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี จำนวน 78 คน ครูผู้สอนสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 37 คน และครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 29 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 สถานศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง 112 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดเป็นชั้นในการแบ่ง หลังจากนั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ประกอบไปด้วย

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 สถานศึกษา รวมทั้งหมด 10 คน ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 5 คน ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 3 คน และผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 2 คน

2.2 ครูผู้สอน สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 สถานศึกษา รวมทั้งหมด 102 คน ประกอบด้วยครูผู้สอนสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 55 คน ครูผู้สอนสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 26 คน และครูผู้สอนสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 21 คน รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากร และขนาดกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งสถานศึกษา

จังหวัดที่ตั้งสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน
จันทบุรี	7	78	5	55
ระยอง	4	37	3	26
ตราด	3	29	2	21
รวม	14	144	10	102
		158		112

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1993 : 247) ดังนี้

- 5 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท ดังนี้

- 5 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา และคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อดำเนินการ

2. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและแก้ไข ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. นำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-objective Congruence : IOC)

โดยนำคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ยรายข้อแล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แล้วนำไปใช้สร้างแบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา และคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ได้ข้อความที่ใช้สอบถามการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา จำนวน 53 ข้อ มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 และข้อความที่ใช้สอบถามคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00

4. ปรับปรุงแก้ไขร่างแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผ่านการพิจารณาจากประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัยนพนธ์อีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try - out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามนั้นมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item - total Correlation) คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ข้อความที่ใช้สอบถามการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา จำนวน 53 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.32 ถึง 0.81 และข้อความที่ใช้สอบถามคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.48 ถึง 0.84

5. แบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้ว มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1974 : 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาเท่ากับ 0.95 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.95 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งให้แก่สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. ทำการลงรหัสข้อมูลในคอมพิวเตอร์ และหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient) ใช้เกณฑ์การแปลความหมายระดับของความสัมพันธ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2553 : 314)

0.90 ขึ้นไป	หมายถึง	ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก
0.70 - 0.89	หมายถึง	ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง
0.30 - 0.69	หมายถึง	ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
0.01 - 0.29	หมายถึง	ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ
0.00	หมายถึง	ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก

6. วิเคราะห์อำนาจพยากรณ์การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. หาค่าความตรงของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-objective Congruence : IOC)

2. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product - moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient) ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษากับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

2. วิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
Y	หมายถึง	คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
X	หมายถึง	การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
X_1	หมายถึง	การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน
X_2	หมายถึง	การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา
X_3	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอน
X_4	หมายถึง	การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา
X_5	หมายถึง	การวัดและประเมินผล
X_6	หมายถึง	การ โอนผลการเรียน
X_7	หมายถึง	การสำเร็จการศึกษา
X_8	หมายถึง	การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ
X_9	หมายถึง	การประกันคุณภาพหลักสูตร
r_{xy}	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพในการพยากรณ์

AJR^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับแก้ไขให้เหมาะสมสำหรับข้อมูลที่มีน้อย
F หรือ Sig	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าตัวแปร
b	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
SE_{b_1}	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าพารามิเตอร์โดยใช้สถิติ b_1
β	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน
t หรือ Sig t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าพารามิเตอร์ของสมการถดถอยแต่ละค่าที่อยู่ในสมการ
a	หมายถึง	ค่าคงที่ของสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ
\hat{Y}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ที่ได้จากการถดถอยในรูปคะแนนดิบ
\hat{Z}_y	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ที่ได้จากการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำนวน 9 ด้าน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน 2) การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา 5) การวัดและประเมินผล 6) การโอนผลการเรียน 7) การสำเร็จการศึกษา 8) การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และ 9) การประกันคุณภาพหลักสูตร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษากับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) เพื่อค้นหา
อำนาจพยากรณ์การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา
อาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน
สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา
ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 สถานศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และครูผู้สอน
จำนวน 102 คน ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		
ผู้บริหารสถานศึกษา	10	8.93
ครูผู้สอน	102	91.07
รวม	112	100.00
เขตจังหวัด		
จันทบุรี	60	53.57
ระยอง	29	25.89
ตราด	23	20.54
รวม	112	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี
ระยอง และตราด เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.93 และครูผู้สอน
จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 91.07 รวมทั้งสิ้น 112 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อพิจารณา
ตามเขตจังหวัด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวน

60 คน คิดเป็นร้อยละ 53.57 จังหวัดระยอง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 25.89 และจังหวัดตราด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 20.54 รวมทั้งสิ้น 112 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้าน ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้าน

ที่	การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา	ระดับการปฏิบัติ (N = 112)			
		\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1	การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน	4.10	0.55	7	มาก
2	การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา	4.21	0.48	5	มาก
3	การจัดการเรียนการสอน	4.18	0.49	6	มาก
4	การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา	4.36	0.47	1	มาก
5	การวัดและประเมินผล	4.27	0.53	2	มาก
6	การโอนผลการเรียน	4.27	0.47	2	มาก
7	การสำเร็จการศึกษา	4.22	0.48	4	มาก
8	การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ	4.25	0.47	3	มาก
9	การประกันคุณภาพหลักสูตร	4.21	0.44	5	มาก
	รวม	4.22	0.38		มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.22$) และเมื่อเรียงลำดับรายด้านจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 4.36$) การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.27$) การโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.27$) การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.25$) การสำเร็จการศึกษา ($\bar{X} = 4.22$) การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.21$) การประกันคุณภาพหลักสูตร ($\bar{X} = 4.21$) การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.18$) และการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน ($\bar{X} = 4.10$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้าน

ที่	คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์	ระดับการปฏิบัติ (N = 112)			
		\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1	ความรู้	4.11	0.50	2	มาก
2	ทักษะและการประยุกต์ใช้	4.13	0.46	1	มาก
3	คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.10	0.50	3	มาก
	รวม	4.11	0.45		มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.11$) และเมื่อเรียงลำดับรายด้านจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ทักษะและการประยุกต์ใช้ ($\bar{X} = 4.13$) ความรู้ ($\bar{X} = 4.11$) และคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.10$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษากับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา จำแนกเป็น 9 ด้าน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน 2) การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา 5) การวัดและประเมินผล 6) การโอนผลการเรียน 7) การสำเร็จการศึกษา 8) การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และ 9) การประกันคุณภาพหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษากับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยะเวลา และตราด โดยรวมและรายด้าน

ตัวแปรที่ศึกษา	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉
Y	1.000									
X	0.800**									
X ₁	0.636**	1.000								
X ₂	0.548**	0.500**	1.000							
X ₃	0.574**	0.488**	0.692**	1.000						
X ₄	0.514**	0.476**	0.596**	0.451**	1.000					
X ₅	0.588**	0.501**	0.488**	0.489**	0.558**	1.000				
X ₆	0.633**	0.461**	0.590**	0.616**	0.510**	0.635**	1.000			
X ₇	0.666**	0.526**	0.568**	0.571**	0.558**	0.644**	0.639**	1.000		
X ₈	0.660**	0.638**	0.554**	0.527**	0.507**	0.648**	0.657**	0.695**	1.000	
X ₉	0.798**	0.670**	0.491**	0.554**	0.569**	0.633**	0.658**	0.670**	0.762**	1.000

** p < .01

จากตาราง 5 แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา (X) กับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ (Y) ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยะเวลา และตราด ด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน (X₁) การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา (X₂) การจัดการเรียนการสอน (X₃) การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา (X₄) การวัดและประเมินผล (X₅) การโอนผลการเรียน (X₆) การสำเร็จการศึกษา (X₇) การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ (X₈) และการประกันคุณภาพหลักสูตร (X₉) มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษามีความสัมพันธ์กันภายในตัวแปรทุกตัว จำนวน 36 คู่เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ (X₈) และการประกันคุณภาพหลักสูตร (X₉) (r_{xy} = 0.762) การสำเร็จการศึกษา (X₇) และการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ (X₈)

($r_{xy} = 0.695$) และการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน (X_1) และการประกันคุณภาพหลักสูตร (X_9) ($r_{xy} = 0.670$) การสำเร็จการศึกษา (X_7) และการประกันคุณภาพหลักสูตร (X_9) ($r_{xy} = 0.670$)

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา (X) กับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ (Y) ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = 0.800$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง 1 ด้าน และระดับปานกลาง 8 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับตามความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ การประกันคุณภาพหลักสูตร (X_9) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.798 การสำเร็จการศึกษา (X_7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.666 การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ (X_8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.660 การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.636 การโอนผลการเรียน (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.633 การวัดและประเมินผล (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.588 การจัดการเรียนการสอน (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.574 การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.548 และการจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.514

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) เพื่อค้นหาอำนาจพยากรณ์การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราครด ดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างง่ายของตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อค้นหาอำนาจพยากรณ์การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราครด

	Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	14.851	1	14.851	196.221	.000**
	Residual	8.325	110	0.076		
	Total	23.176	111			

a. Predictors : (Constant), x

b. Dependent Variable, y

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized	t	Sig.
		b	Std. Error	Coefficients		
1	(Constant)	0.118	0.287		0.412	.681
	x	0.946	0.068	0.800	14.008	.000**

a. Dependent Variable : y

a = 0.118 S.E._{est} = 0.287 $R^2 = 0.641$ Adjust $R^2 = 0.638$

สมการถดถอย คือ $\hat{Y} = b_0 + b_1X$

$\hat{Y} = 0.118 + 0.946**X$

จากตาราง 6 แสดงว่า การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราครด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบแนบด

คือ $\hat{Y} = 0.118 + 0.946**X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.800**Z_x$
โดยสามารถพยากรณ์คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ได้ร้อยละ 64.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษากับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 สถานศึกษา รวมทั้งหมด 158 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน และครูผู้สอน จำนวน 144 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 สถานศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง 112 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดเป็นชั้นในการแบ่ง หลังจากนั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำนวน 53 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.32 - 0.81 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำนวน 20 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.48 - 0.84 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย ส่งให้แก่สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

3. ได้รับแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์ครบ 112 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. ทำการลงรหัสข้อมูลในคอมพิวเตอร์ และหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient)

6. วิเคราะห์อำนาจพยากรณ์การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเมื่อเรียงลำดับรายด้านจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา การวัดและประเมินผล การโอนผลการเรียน การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ การสำเร็จการศึกษา การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา การประกันคุณภาพหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน

2. คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเมื่อเรียงลำดับรายด้านจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ทักษะและการประยุกต์ใช้ ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง 1 ด้าน และระดับปานกลาง 8 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับตามความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ การประกันคุณภาพหลักสูตร (X_9) การสำเร็จการศึกษา (X_7) การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ (X_8) การวิเคราะห์ประเภทวิชา

สาขาวิชา และสาขางาน (X_1) การโอนผลการเรียน (X_0) การวัดและประเมินผล (X_5) การจัดการเรียน การสอน (X_3) การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา (X_2) และการจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา (X_4)

4. การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 0.118 + .946**X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = .800**Z_x$ โดยสามารถ พยากรณ์คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ได้ร้อยละ 64.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้น ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การจัดหลักสูตร การอาชีวศึกษา การวัดและประเมินผล การโอนผลการเรียน การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ การสำเร็จการศึกษา การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา การประกันคุณภาพหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน และการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน น่าจะเป็นเพราะมีการกำหนด รูปแบบหรือกระบวนการในการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ชัดเจนตามกระบวนการ จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 9 ด้าน (สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2559 : 16 - 24) ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน 2) การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดหลักสูตร การอาชีวศึกษา 5) การวัดและประเมินผล 6) การโอนผลการเรียน 7) การสำเร็จการศึกษา 8) การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และ 9) การประกันคุณภาพหลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน จากการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านการจัดหลักสูตร การอาชีวศึกษามีระดับความคิดเห็นอันดับที่ 1 เนื่องจากการจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา หลังจาก จัดการเรียนการสอนในสองสถานศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตร อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) แล้ว สถานศึกษาจะส่งผลการเรียนรายวิชา เมื่อเสร็จสิ้นปีการศึกษาซึ่งกันและกันตามข้อตกลง ในการนี้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะต้องวางแผนดำเนินการเทียบ และโอนผลการเรียนรายวิชาพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าสู่รายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ในตารางเทียบรายวิชา พร้อมทั้งจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพให้ครบตามโครงสร้างหลักสูตร ตามเงื่อนไขของการตัดสินผลการเรียนเพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 และนักเรียนต้องผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ สอดคล้องกับสมเดช ดอกดวง (2560 : 59 - 60) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหาร โครงการจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) กรณีศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 กับวิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า (1) การประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ครูผู้ปกครองของสถานศึกษา 2 แห่ง จำนวน 31 คน ด้านสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) และด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โดยภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการบริหารโครงการ (ทวิศึกษา) อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับสิริพงษ์ ชิดาราม (2558 : 77 - 82) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ผลการศึกษาพบว่าสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียน โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

จากการเรียงลำดับรายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชาสาขาวิชา และสาขางานอยู่ในอันดับสุดท้าย แสดงให้เห็นว่าด้านนี้ยังเป็นปัญหาของการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด สอดคล้องกับชลธาร สมาน (2560 : 88 - 89) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า มีปัญหาในด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชาสาขาวิชา สาขางาน เนื่องจาก 1) ยังไม่มีการสำรวจสถานประกอบการข้อมูลพื้นฐานความจำเป็นและความต้องการของชุมชน 2) สาขาวิชาไม่ได้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน และ 3) ไม่ได้เตรียมความพร้อมของวิทยากรจากวิทยาลัยการอาชีวศึกษาแม่ฮ่องสอน

2. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

ทักษะและการประยุกต์ใช้ ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ น่าจะเป็นเพราะในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดให้มีการบูรณาการด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในทุกรายวิชา และมีการวัดและประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา พ.ศ. 2561 (“ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ...,” 2561 : 4 - 5) มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ระบุว่า การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะและการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ การศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ และ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี (2561 ก : 24 - 27) ได้ประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านที่ 3 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 87.22 สอดคล้องกับวิทยาลัยการอาชีพนายายอาม (2561 : 46 - 52) ได้ประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านที่ 3 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 97.62 สอดคล้องกับบุญรอด ชาดิยานนท์ (2561 : 2284) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 82 - 88) ได้ศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผลการศึกษาคุณลักษณะคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือปริญญาตรี ทั้ง 5 ภูมิภาค มีคุณธรรม จริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกภูมิภาค

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน จากการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้มีระดับความคิดเห็นอันดับที่ 1 เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะเน้น

การฝึกทักษะให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะและประสบการณ์ ส่งเสริมให้ประยุกต์ความรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ มีการจัดการประกวดทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาจังหวัด ระดับอาชีวศึกษาภาค และระดับอาชีวศึกษาชาติ และเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณภาพมาตรฐาน การอาชีวศึกษา จากการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี (2561 ก : 24 - 27) ได้ประเมินคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ที่พึงประสงค์ ด้านที่ 2 ทักษะและการประยุกต์ใช้ ผู้เรียนมีผลงานด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์งาน สร้างสรรค์ หรืองานวิจัย มีจำนวน 17 ผลงาน ได้รับรางวัลจากการประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ จำนวน 3 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 17.65 สอดคล้องกับวิทยาลัยการอาชีพนายายอาม (2561 : 46 - 52) ได้ประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จ การศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านที่ 2 ทักษะและการประยุกต์ใช้ ผู้เรียนมีสมรรถนะในการ เป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 100 และผลงานของผู้เรียน ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย มีจำนวน 92 ผลงาน ได้รับรางวัลจาก การประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ จำนวน 20 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 21.73 และสอดคล้องกับ วิทยาลัยสารพัดช่างตราด (2561 : 16 - 22) ได้ประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านที่ 2 ทักษะ และการประยุกต์ใช้ ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 75 และผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย มีจำนวน 11 ผลงาน ได้รับรางวัลจากการประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ จำนวน 10 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 90.90

3. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูงกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 น่าจะเป็น เพราะในกระบวนการของการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559 : 16) ได้กำหนดไว้ในกระบวนการบริหาร จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ให้การจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดการเรียนรู้ในสองสถานศึกษา โดยเรียนรายวิชาหมวดวิชาทักษะชีวิตในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และเรียนรายวิชาหมวดวิชาวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแผนการเรียนที่บูรณาการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม หลักรัฐอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) และได้รับการบริการด้านการศึกษา

จากรัฐอย่างมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์จริง ให้ความสำคัญกับห้องปฏิบัติการ เครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุฝึกและครุภัณฑ์มาตรฐานตามที่สาขาวิชากำหนด และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหา จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสาน สาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งให้มีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และยังได้มีการประกันคุณภาพหลักสูตร โดยสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559 : 23) กำหนดให้ทุกหลักสูตรการอาชีวศึกษากำหนดให้มีระบบ ประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจน อย่างน้อยต้องให้ครอบคลุมใน 4 ประเด็น คือ 1) คุณภาพของผู้สำเร็จ การศึกษา โดยดำเนินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน 2) การบริหารหลักสูตร เป็นการบริหารจัดการเรียนการสอนของประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน ที่เปิดสอน ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาต้องจัดให้มีการประเมิน เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี 3) ทรัพยากรการจัดการ อาชีวศึกษา ให้สถานศึกษาจัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่หลากหลาย งบประมาณ อาคารสถานที่ ห้องสมุดและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ของสาขาวิชา สาขางาน และ 4) ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ให้สถานศึกษาที่ร่วมจัด การศึกษาดำเนินการสำรวจความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน รวมทั้งสำรวจความพึงพอใจ ของตลาดแรงงาน สังคม และชุมชนอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการ พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน และมาตรฐานอาชีพ และกระบวนการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ก็คือการสำเร็จการศึกษา โดยสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559 : 22) ได้กำหนดให้การตัดสินผลการเรียนเพื่อสำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ให้ถือตามเกณฑ์ต่อไปนี้ 1) ประเมินผ่าน รายวิชาในหมวดวิชาต่าง ๆ ครบตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา 2) ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา แต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา 3) ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 และผ่านการ ประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามเกณฑ์ที่กำหนด และ 4) เข้าร่วมกิจกรรมในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า

2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ครอบคลุมภาคเรียน โดยมีเวลาเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของเวลาที่จัดกิจกรรมในแต่ละภาคเรียน

4. ผลการวิเคราะห์ การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 0.118 + .946**X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = .800**Z_x$ โดยสามารถพยากรณ์คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ได้ร้อยละ 64.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 น่าจะเป็นเพราะกระบวนการของการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ที่กำหนดโดย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้ง 9 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2559 : 16 - 24) คือ 1) การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน 2) การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา 5) การวัดและประเมินผล 6) การโอนผลการเรียน 7) การสำเร็จการศึกษา 8) การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และ 9) การประกันคุณภาพหลักสูตร มีความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ ซึ่งในหลาย ๆ ด้าน มีความเชื่อมโยงกับผู้เรียนโดยตรง จึงส่งผลถึงคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ที่พึงประสงค์ ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ความรู้ 2) ทักษะและการประยุกต์ใช้ และ 3) คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งในเรื่องของการบริหารจัดการศึกษาที่จะส่งผลต่อคุณภาพ หรือคุณลักษณะของผู้เรียนนั้น ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้ บุญชุม ศรีสะอาด (2552 : 12) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการและกิจกรรมที่ผู้บริหารขององค์การทางการศึกษา ใช้ภาวะผู้นำในการระดมทรัพยากร และเทคนิคในการประยุกต์ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหาร มาใช้ในกิจการทางการศึกษา การพัฒนาองค์การทางการศึกษา และสมาชิกของสังคมให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความรู้ความสามารถ ในการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และเป็นคนดีของสังคมตามเป้าหมายและนโยบายของประเทศ และสอดคล้องกับสัมมา ธรรมิย์ (2560 : 93) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และมีการสั่งการ ควบคุม และจัดการ เพื่อใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายคือ ผลผลิต หรือผู้เรียนต้องมีคุณภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ควรนำผลการศึกษาไปใช้และผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า ด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะในประเด็นย่อย ๆ ดังนี้

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ความจำเป็นและความต้องการของชุมชน อย่างครบถ้วนสำหรับการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน

2. ควรศึกษาความพึงพอใจและความถนัดของผู้เรียน สำหรับการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางานที่จะจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในประเด็นย่อย ๆ ดังนี้

3. ควรศึกษาการจัดการเรียนการสอนด้วยการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพในทุกรายวิชา รวมถึงการวัดและประเมินผลรายวิชา

4. ควรศึกษาการจัดกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติ และกิจนิสัยที่ดีในการทำงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ การมีงานทำ และคุณภาพการทำงานในสถานประกอบการ เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ในเชิงลึกมาสนับสนุนกับงานวิจัยในเชิงปริมาณ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2550). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนุสสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (27 ตุลาคม 2558). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การจัดการศึกษาเรียนร่วม อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา). กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- ครรรชิต มาลัยวงศ์. (2561). เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.drkanchit.com/general_articles/general_24.html. 10 ตุลาคม 2561.
- จรรุณี แก้วเอี่ยม. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วี.พรีนซ์.
- จันทราณี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : นึกพอยท์.
- จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2557). ทักษะ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://www.dailynews.co.th/article/223844>. 26 มิถุนายน 2562.
- ชลธาร สมาริ. (2560). การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสพเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ชัยวัฒน์ พอพิน. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ของนักเรียนตามโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. (อาชีวศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2550). ผู้บริหารแห่งอนาคต (Executive of the Future). กรุงเทพฯ : ฐานบุ๊คส์.

- ชูเกียรติ อุ่่นปัญญา และพนมพร จันทรปัญญา. (2560). การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา
ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ปรินูญยานิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทเนรมิตกิจ อินเทอร์เน็ต.
- ณรงค์ชัย ธนกิจภาคิน. (2561). การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำนักเรียนระดับ
ประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.
วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (ผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์). เชียงใหม่ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทองพันชั่ง พงษ์วารินทร์. (2562). 7 ทักษะ (Attitude) ของหัวหน้างานที่ลูกน้องต้องการ.
(ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.bt-training.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=2147557515&Ntype=1>. 5 มกราคม 2562.
- นพพงศ์ บุญจิตราดุล. (2557). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. นนทบุรี : ศิรณสาร.
- บรรจบ บุญจันทร์. (2556). การบริหารสถาบันเพื่อความเป็นเลิศ. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2552). การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญรอด ชาตียนนท์. (กันยายน - ธันวาคม 2561). “การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต,” *Veridian E-journal, Silpakorn University*.
11 (3) : 2284.
- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562.” (13 กุมภาพันธ์
2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ ง. หน้า 9.
- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561.” (21 มิถุนายน 2561).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนพิเศษ ง. หน้า 4 - 5.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- เพชร แสงเพชร. (2558). การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
ตามหลักอิทธิบาท 4 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ พศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545,”
(19 ธันวาคม 2545). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก. หน้า 14 - 15.

- “พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551,” (26 กุมภาพันธ์ 2551). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 43 ก. หน้า 3.
- พวงมณี ชัยเสรี. (2557). รูปแบบการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพแก่นักเรียนด้อยโอกาส
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคลังและสินทรัพย์ สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ.
- แมนพาวเวอร์กรุ๊ป ประเทศไทย. (2560). 10 ทักษะคิหัวหน้าที่ดี. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<https://www.manpowerthailand.com/tris/content/detail/1195-10>. 10 มิถุนายน 2560.
- ขงยุทธ แฉล้มวงษ์. (2558). แรงงานไทยในบริบทใหม่ เปิดประชาคมอาเซียน. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา : <http://tdri.or.th>. 16 ตุลาคม 2558.
- วันชัย มีชาติ. (2550). การบริหารองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สามลดา.
- วิทยาลัยการอาชีวศึกษาชายอม. (2561). รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2561. จันทบุรี :
ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยฯ.
- วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว. (2561). รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2561. จันทบุรี :
ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยฯ.
- วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ. (2562). ความหมายและความสำคัญ
ของการฝึกงาน. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://data.bcbat.ac.th/DVE/pages/training.html>.
5 พฤษภาคม 2562.
- วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี. (2561 ก). แผนพัฒนาการจัดการศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี
ประจำปีการศึกษา 2561. จันทบุรี : ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยฯ.
- _____. (2561 ข). รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2561. จันทบุรี : ฝ่ายแผนงาน
และความร่วมมือ วิทยาลัยฯ.
- วิทยาลัยสารพัดช่างตราด. (2561). รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2561. ตราด :
ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยฯ.
- วิทยาลัยสารพัดช่างระยอง. (2561). รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2561. ระยอง :
ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยฯ.
- วินัย หมั่นรักษ์ และนพรัตน์ ชัยเรือง. (กรกฎาคม - ธันวาคม 2557). “คุณธรรม จริยธรรม
ของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพพรหมคีรี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช,”
วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุตรรศน์. 11 (3) : 56 - 57.
- วิโรจน์ สารรัตตะนะ. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ทิพยวิสุทธี.

- ศิริ ถี้อาสนา. (2557). เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่ : แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมเดช ดอกดวง. (2560). แนวทางการพัฒนาการบริหารโครงการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) กรณีศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 กับวิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สัมมา รชนีชัย. (2560). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ขั้วฟ้า.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2558). แนวทางการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). คู่มือปฏิบัติงานของข้าราชการครู. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2557 ก). คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาตามระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2557 ข). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ประเภทวิชาอุตสาหกรรม เล่มที่ 2. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาการพิมพ์ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.
- _____. (2559). แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา). กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2560). เอกสารประกอบการปฏิบัติงาน การจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา). กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2554 - 2559. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาคุณธรรม จริยธรรม
ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547). พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). ความรู้. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<http://www.royin.go.th/dictionary/index.php> 22 มิถุนายน 2562.
- _____. (2557). ทักษะ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.royin.go.th/?knowledges>.
22 มิถุนายน 2562.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 13. (2558). สรุปรายงานการสำรวจความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ
การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรคุณานสายสามัญกับสายอาชีพ. อุบลราชธานี :
สำนักงานฯ.
- สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2549). แนวปฏิบัติในการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ.
กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการพัฒนา การวัด และประเมินคุณ
ลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สิริพงษ์ ธีดาราม. (2558). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวีศึกษาของ
โรงเรียนบ้านโคกวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2554). หลักการบริหารและทฤษฎีบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- อรพรรณ ฤทธิมั่น และบัลลังก์ โลหิตเสถียร. (2559). ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา : <https://www.moe.go.th/websm/2016/jun/236.html>. 8 มิถุนายน 2559.
- อัจศรา ประเสริฐสิน. (2558). การพัฒนารูปแบบการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- อารีรัตน์ ชูรวง. (2562). ประเมินการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23 จังหวัดพิษณุโลก
สังกัดสำนักบริหารการศึกษาศึกษาพิเศษ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<http://www.rpg23.ac.th/content.php?view=20170316165601UcOxgGM>.
27 กุมภาพันธ์ 2562.
- Barnard, Chester I. (1983). **The Function of the Executive**. Cambridge, MA : Harvard University Press.
- Bloom, B.S. (1956). **Taxonomy of Education Objectives, the Classification of Educational Goals Handbook I : Cognitive Domain**. New York : McKay.
- Campbell, R.F. and et al. (1983). **Introduction to Education Administration**. 6th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Cronbach, L.J. (1974). **Essentials of Psychological Testing**. 3rd ed. New York : Harper and Row.
- Dessler. (1980). **Human Resource Management, Performance Management and Appraisal Wonder Book and Video has been in Business Since**. New Jersey : Prentice - Hall.
- Fenwick, J. (1992). **Managing Middle Grade Reform - An "American 2000" Agenda**. San Diego, CA : Fenwick and Associates, Inc.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. New York : McGraw - Hill.
- Gulick and Urwick. (1937). **Papers on the Science of Administration**. New York : Institute of Public Administration.
- Herser and Blanchard. (1982). **Motivation and Money**. New Jersey : Prentice - Hall.
- Hoy, W.K. and Miskel, C.G. (2001). **Educational Administration : Theory - Research - Practice**. 6th ed. New York : McGraw - Hill.
- Jesse, B. (1999). **Essentials of Psychological Testing**. New York : Harper & Row.
- Koontz, H and Odonnell, D.W. (2001). **Essentials of Management**. New York : McGraw - Hill.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities," **Journal of Education and Psychological Measurement**. 4 (5) : 4483 - A.
- Likert, R. (1993). **A Technique for the Measurement of Attitude**. Chicago : Rand Mc Nally.
- Robbins, S.P. (1989). **Organizational Behavior**. 9th ed. Englewood Cliffs, NJ : Prentice Hall.

Sergiovanni, Thomas J. and et al. (1980). **Education Governance and Administration.**

Englewood Cliffs, N.J. : Prentice - Hall.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์เกษณี ผลประพุดติ	ข้าราชการบำนาญ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์	ข้าราชการบำนาญ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
3. นายสำราญ โพธิ์ไทรย์	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี
4. นายวิรัตน์ เศรษฐสภาพร	รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี
5. นางสาวจา ช่างต่อ	ครูชำนาญการ
โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว๑๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์เกษิณี ผลประพฤติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายชยยุทธ พันธ์นอก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแบบ ทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว๑๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายยงยุทธ พันธ์นอก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว๑๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายยงยุทธ พันธ์นอก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแบบ ทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระบุของ และตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว๑๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายยงยุทธ พันธ์นอก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว๑๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวจาง ช่างต่อ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายยงยุทธ พันธ์นอก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแบบ ทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว เป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษา สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรคศรีวร)
ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ที่ อว ๐๖๓๑.๑๓/ว๑๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๔ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยนายชญุต พันธ์นอก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.กมลวรรณ อนันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกสถานศึกษาของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงขออนุญาตนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารและครูในสถานศึกษาของท่าน

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นายชญุต พันธ์นอก เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวรร)

ผู้ช่วยอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๐๐

โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา
ที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

กรุณาตอบคำถามตามความคิดเห็นของท่าน คำตอบที่ได้ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายยงยุทธ พันธ์นอก

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

() ผู้บริหารสถานศึกษา

() ครูผู้สอน

2. เขตจังหวัด

() จังหวัดจันทบุรี

() จังหวัดระยอง

() จังหวัดตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

คำชี้แจง รายละเอียดเกี่ยวกับข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าท่านได้ประพจน์หรือปฏิบัติตนตาม
ข้อความด้านซ้ายมือแต่ละข้อระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ
ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นตามคะแนน ซึ่งความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
4 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
3 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
2 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย
1 หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน						
1	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความจำเป็นและความต้องการของชุมชนอย่างครบถ้วน					
2	มีการกำหนดประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางานได้เหมาะสม กับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน					
3	มีการกำหนดประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางานได้สอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่น					
4	มีการวิเคราะห์อาชีพจากข้อมูล หรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาอาชีพ เพื่อกำหนดประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน					
5	มีการกำหนดสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาได้ตรงตาม ตลาดแรงงานต้องการ					
การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา						
6	คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มาจากการมีส่วนร่วม ทั้งสองสถานศึกษา					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
7	ผู้เชี่ยวชาญในสาขาอาชีพที่เปิดสอน ได้มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
8	มีการบูรณาการหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตามแนวทางการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา					
9	มีแผนการเรียนแบบทวิศึกษาที่จัดรายวิชาครบถ้วน ตามโครงสร้างของหลักสูตร					
10	ทั้งสองสถานศึกษามีแผนการเรียนตาม โครงสร้างหลักสูตร เพื่อรับ โอนรายวิชาซึ่งกันและกัน					
11	มีการลงนามความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรและแผนการเรียน แบบทวิศึกษาครบทุกสาขาวิชา					
การจัดการเรียนการสอน						
12	มีการจัดการเรียนการสอนในหมวดทักษะชีวิต โดยได้จัด ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานเป็นหลัก					
13	มีการจัดการเรียนการสอนในหมวดทักษะวิชาชีพ โดยได้จัด ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหลัก					
14	ได้จัดการเรียนการสอนที่ เน้นทักษะกระบวนการคิด และการจัดการ					
15	ได้จัดการเรียนการสอน โดย เน้นการฝึกปฏิบัติ การเผชิญ สถานการณ์จริง					
16	ได้จัดการเรียนการสอนโดย ฝึกให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น					
17	ได้จัดการเรียนการสอน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน					
18	มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกรายวิชา					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา						
19	มีการกำหนดหลักสูตรรายวิชาในหมวดทักษะชีวิตได้สอดคล้องกับรายวิชาพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัด สพฐ. เพื่อการเทียบโอนผลการเรียน					
20	มีการกำหนดหลักสูตรรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรีได้สอดคล้องกับรายวิชาพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัด สพฐ. เพื่อการเทียบโอนผลการเรียน					
21	ได้จัดรายวิชาในหมวดทักษะวิชาชีพครบถ้วนตามโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตามประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางานที่เปิดสอน					
22	ได้จัดรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเทียบโอนผลการประเมินกิจกรรมจากสถานศึกษาสังกัด สพฐ.					
การวัดและประเมินผล						
23	มีการการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง					
24	มีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา					
25	มีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับสมรรถนะรายวิชา					
26	มีการวัดและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน					
27	มีการวัดและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556					
การโอนผลการเรียน						
28	คณะกรรมการตัดสินผลการเรียน และคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน มาจากผู้มีความเชี่ยวชาญ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
29	การโอนผลการเรียน ได้มีการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เปรียบเทียบกับจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา หมวดวิชาทักษะชีวิต ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556					
30	ได้พิจารณาการเทียบ โอนผลการเรียนรายวิชาหรือกลุ่มวิชา ที่มีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกัน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60					
31	ได้พิจารณาการเทียบ โอนผลการเรียนรายวิชาหรือกลุ่มวิชา ที่มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่าหน่วยกิตของรายวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตร					
32	สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา รับ โอนผลการเรียนจาก สถานศึกษาสังกัด สพฐ. ในรายวิชาที่มีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไปทุกรายวิชา					
33	มีการบันทึกผลการเรียนลงในระเบียบแสดงผลการเรียน โดยใช้ รหัสวิชา ชื่อรายวิชาของแต่ละหลักสูตร โดยระบุว่ารับโอน ผลการเรียน					
การสำเร็จการศึกษา						
34	ได้ประเมินผ่านรายวิชาในหมวดวิชาต่าง ๆ ครบตามที่กำหนด ไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน					
35	ได้กำหนดให้ผู้เรียนมีจำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วน ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน					
36	ผู้เรียนได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00					
37	ผู้เรียนผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามที่กำหนด					
38	ให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ครบทุกภาคเรียน โดยมีเวลาเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของเวลาที่จัดกิจกรรมในแต่ละภาคเรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ						
39	ได้จัดให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ เมื่อผู้เรียนลงทะเบียนเรียนครบทุกรายวิชาตามหลักสูตร					
40	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดเกณฑ์และเครื่องมือการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ					
41	ได้เปิดโอกาสให้หน่วยงาน สถานประกอบการ หรือองค์กรภายนอก มีส่วนร่วมในการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ					
42	ได้จัดให้มีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทุกประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน					
43	ได้พัฒนาเครื่องมือประเมินมาตรฐานวิชาชีพอย่างมีระบบและถูกต้องตามหลักการพัฒนาเครื่องมือ					
การประกันคุณภาพหลักสูตร						
44	ได้ดำเนินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน					
45	มีการการบริหารจัดการเรียนการสอนของประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน ที่เปิดสอนครบตามโครงสร้างของหลักสูตร					
46	สถานศึกษาได้จัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี					
47	สถานศึกษาได้จัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ด้านบุคลากร เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดของประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน					
48	สถานศึกษาได้จัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดของประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน					
49	สถานศึกษาได้จัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ด้านงบประมาณ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดของประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
50	สถานศึกษาได้จัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ด้านอาคารสถานที่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดของประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน					
51	สถานศึกษาได้จัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ด้านห้องสมุด และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดของประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน					
52	สถานศึกษาได้ดำเนินการสำรวจความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน อย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา					
53	สถานศึกษาได้ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของตลาดแรงงาน สังคม และชุมชนอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่แสดงถึงคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นตามคะแนน ซึ่งมีความหมายดังนี้

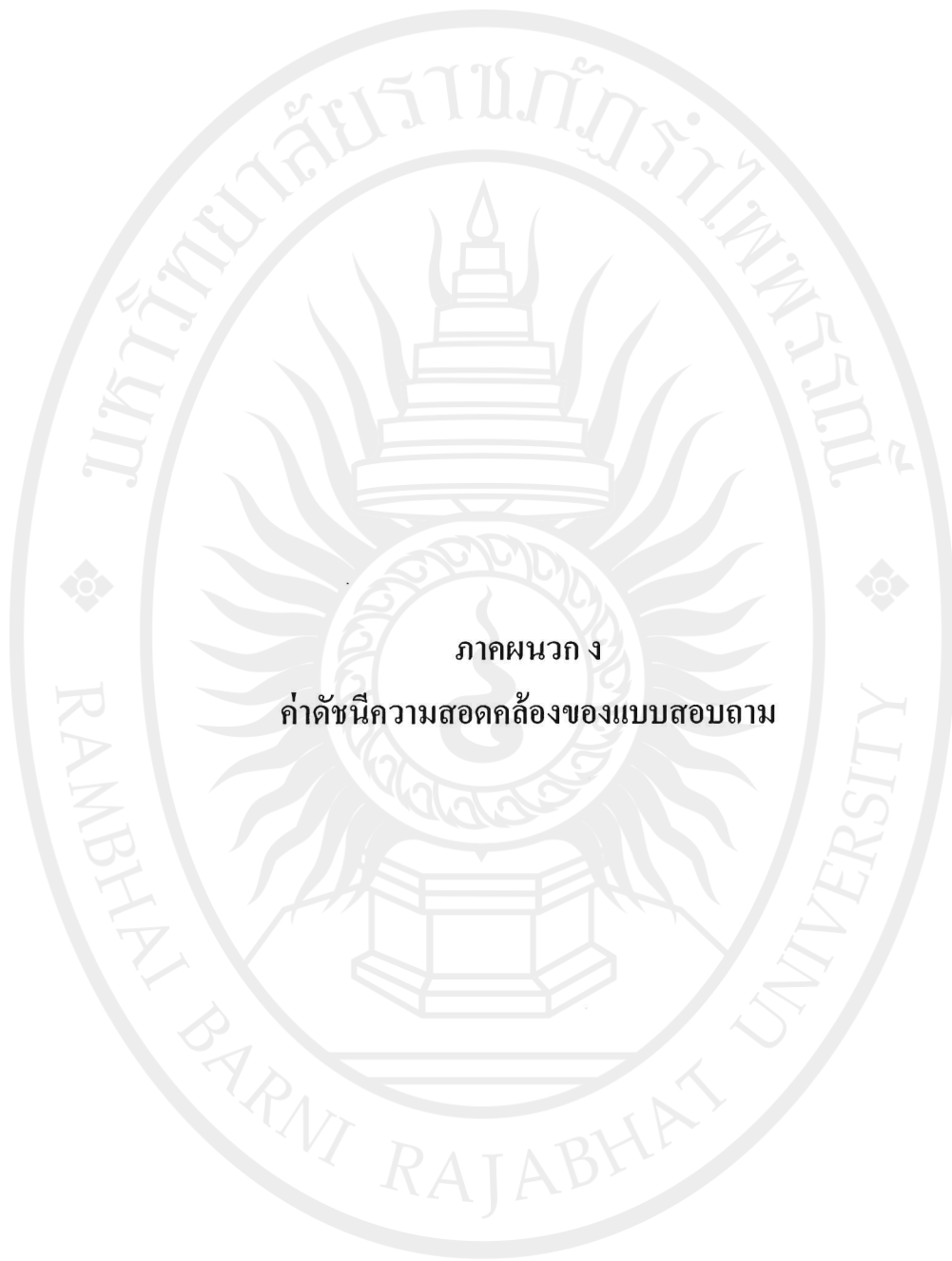
- 5 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความรู้						
1	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามหลักการ ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับสาขาวิชาที่เรียน					
2	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสาขาวิชาที่เรียน					
3	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามหลักการ ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการทำงาน หรือการประกอบอาชีพ					
4	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำงาน หรือการประกอบอาชีพ					
5	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีความรู้เชิงทฤษฎี หรือข้อเท็จจริงเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ					
6	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้ที่จำเป็น หรือสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น					
7	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้ที่จำเป็น หรือสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน					
ทักษะและการประยุกต์ใช้						
8	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21					
9	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีทักษะวิชาชีพ เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ					
10	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีทักษะชีวิต เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ					
11	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ทักษะในการปฏิบัติงานได้					
12	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ทักษะในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
13	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และปัญญา					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์						
14	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม					
15	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีจรรยาบรรณวิชาชีพ					
16	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีเจตคติ และกิจนิสัยที่ดีในการทำงาน					
17	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความภูมิใจ และรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย					
18	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา เคารพกฎหมาย และเคารพสิทธิของผู้อื่น					
19	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข					
20	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีจิตสาธารณะ และจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม					

ขอขอบพระคุณอย่างสูง
นายขงยุทธ พันธ์นอก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ง
คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 7 ผลสรุปค่า IOC ตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดจันทบุรี ระบุของ และตราด

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป	
	1	2	3	4	5				
การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน									
1	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล พื้นฐาน ความจำเป็นและ ความต้องการของชุมชน อย่างครบถ้วน					+1 +1 +1 +1 +1	5	1.00	เหมาะสม
2	มีการกำหนดประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางานได้ เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง ของโลกในปัจจุบัน					+1 +1 +1 +1 +1	5	1.00	เหมาะสม
3	มีการกำหนดประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางานได้ สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น					+1 +1 +1 +1 +1	5	1.00	เหมาะสม
4	มีการวิเคราะห์อาชีพจาก ข้อมูล หรือผู้เชี่ยวชาญ ในสาขาอาชีพ เพื่อกำหนด ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน					0 +1 +1 +1 +1	4	0.80	เหมาะสม
5	มีการกำหนดสมรรถนะของ ผู้สำเร็จการศึกษาได้ตรงตาม ที่ตลาดแรงงานต้องการ					+1 +1 +1 +1 +1	5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา								
6.	คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มาจากการมีส่วนร่วมทั้งสองสถานศึกษา					5	1.00	เหมาะสม
7	ผู้เชี่ยวชาญในสาขาอาชีพที่เปิดสอน ได้มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					5	1.00	เหมาะสม
8	มีการบูรณาการหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพตามแนวทางการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา					5	1.00	เหมาะสม
9	มีแผนการเรียนแบบทวิศึกษาที่จัดรายวิชาครบถ้วนตามโครงสร้างของหลักสูตร					5	1.00	เหมาะสม
10.	ทั้งสองสถานศึกษามีแผนการเรียนตามโครงสร้างหลักสูตร เพื่อรับโอนรายวิชาซึ่งกันและกัน					5	1.00	เหมาะสม
11.	มีการลงนามความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรและแผนการเรียนแบบทวิศึกษาครบทุกสาขาวิชา					5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
การจัดการเรียนการสอน								
12. มีการจัดการเรียนการสอน ในหมวดทักษะชีวิต โดยได้ จัดในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลัก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
13. มีการจัดการเรียนการสอน ในหมวดทักษะวิชาชีพ โดยได้จัดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการ การอาชีวศึกษาเป็นหลัก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
14. ได้จัดการเรียนการสอน ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด และการจัดการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
15. ได้จัดการเรียนการสอน โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์จริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
16. ได้จัดการเรียนการสอน โดยฝึกให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
17. ได้จัดการเรียนการสอน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียน รักการอ่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
18. มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ทุกรายวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา								
19. มีการกำหนดหลักสูตร รายวิชาในหมวดทักษะชีวิต ได้สอดคล้องกับรายวิชา พื้นฐานของสถานศึกษา สังกัด สพฐ. เพื่อการ เทียบโอนผลการเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
20. มีการกำหนดหลักสูตรราย วิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี ได้สอดคล้องกับรายวิชา พื้นฐานของสถานศึกษา สังกัด สพฐ. เพื่อการ เทียบโอนผลการเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
21. ได้จัดรายวิชาในหมวด ทักษะวิชาชีพครบถ้วน ตาม โครงสร้างหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตามประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางานที่เปิดสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
22. ได้จัดรายวิชากิจกรรมเสริม หลักสูตร เพื่อเทียบโอนผล การประเมินกิจกรรมจาก สถานศึกษาสังกัด สพฐ.	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	เหมาะสม

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
การวัดและประเมินผล								
23. มีการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
24. มีการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับจุดประสงค์ รายวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
25. มีการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับสมรรถนะ รายวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
26. มีการวัดและประเมินผล ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
27. มีการวัดและประเมินผล เป็นไปตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การจัดการศึกษาและการ ประเมินผลการเรียนตาม หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ พ.ศ. 2556	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
การโอนผลการเรียน								
28. คณะกรรมการตัดสินผล การเรียน และคณะกรรมการ เทียบโอนผลการเรียน มาจาก ผู้มีความเชี่ยวชาญ หรือผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องในการจัด การเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
29. การโอนผลการเรียน ได้มี การวิเคราะห์มาตรฐาน การเรียนรู้ ตัวชี้วัด และ สาระการเรียนรู้ตาม หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เปรียบเทียบกับ จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และ คำอธิบายรายวิชา หมวด วิชาทักษะชีวิต ในหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
30. ได้พิจารณาการเทียบโอน ผลการเรียนรายวิชาหรือ กลุ่มวิชาที่มีจุดประสงค์ และเนื้อหาใกล้เคียงกัน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
31. ได้พิจารณาการเทียบโอน ผลการเรียนรายวิชาหรือ กลุ่มวิชาที่มีจำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่าหน่วยกิต ของรายวิชาที่ระบุไว้ ในหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
32. สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา รับโอนผลการเรียนจาก สถานศึกษาสังกัด สพฐ. ในรายวิชาที่มีระดับ ผลการเรียนตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป ทุกรายวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
33. มีการบันทึกผลการเรียน ลงในระเบียบแสดง ผลการเรียน โดยใช้รหัสวิชา ชื่อรายวิชาของแต่ละ หลักสูตร โดยระบุว่า รับโอนผลการเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
การสำเร็จการศึกษา								
34. ได้ประเมินผ่านรายวิชา ในหมวดวิชาต่าง ๆ ครบ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สถานศึกษาแต่ละ ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
35. ได้กำหนดให้ผู้เรียน มีจำนวนหน่วยกิตสะสม ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ ในหลักสูตรสถานศึกษา แต่ละประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
36. ผู้เรียนได้คำระดับคะแนน เฉลี่ยสะสม ไม่ต่ำกว่า 2.00	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
37. ผู้เรียนผ่านการประเมิน มาตรฐานวิชาชีพตามเกณฑ์ ที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
38. ให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม ในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ครบทุกภาคเรียน โดยมี เวลาเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของเวลาที่จัดกิจกรรม ในแต่ละภาคเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ								
39. ได้จัดให้ผู้เรียนเข้ารับการ ประเมินมาตรฐานวิชาชีพ เมื่อผู้เรียนลงทะเบียนเรียน ครบทุกรายวิชาตามหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
40. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดเกณฑ์และเครื่องมือ การประเมินมาตรฐาน วิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
41. ได้เปิดโอกาสให้หน่วยงาน สถานประกอบการ หรือ องค์กรภายนอก มีส่วนร่วม ในการประเมินมาตรฐาน วิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
42. ได้จัดให้มีการประเมิน มาตรฐานวิชาชีพทั้งภาค ทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ทุกประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
43. ได้พัฒนาเครื่องมือประเมิน มาตรฐานวิชาชีพอย่างมี ระบบและถูกต้องตาม หลักการพัฒนาเครื่องมือ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
การประกันคุณภาพหลักสูตร								
44. ได้ดำเนินการประเมิน มาตรฐานวิชาชีพตาม ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
45. มีการบริหารจัดการเรียน การสอนของประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน ที่เปิดสอนครบตาม โครงสร้างของหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
46. สถานศึกษาได้จัดให้มีการ ประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตร ที่อยู่ในความรับผิดชอบ อย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
47. สถานศึกษาได้จัดเตรียม ทรัพยากรสนับสนุนการจัด การอาชีวศึกษา ด้าน บุคลากร เป็นไปตาม มาตรฐานที่กำหนดของ ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
48. สถานศึกษาได้จัดเตรียม ทรัพยากรสนับสนุนการจัด การอาชีวศึกษา ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียน การสอน เป็นไปตาม มาตรฐานที่กำหนดของ ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
49. สถานศึกษาได้จัดเตรียม ทรัพยากรสนับสนุน การจัดการอาชีวศึกษา ด้านงบประมาณ เป็นไป ตามมาตรฐานที่กำหนดของ ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
50. สถานศึกษาได้จัดเตรียม ทรัพยากรสนับสนุนการจัด การอาชีวศึกษา ด้านอาคาร สถานที่ เป็นไปตาม มาตรฐานที่กำหนดของ ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
51. สถานศึกษาได้จัดเตรียม ทรัพยากรสนับสนุนการจัด การอาชีวศึกษา ด้านห้อง สมุด และสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกอื่น ๆ เป็นไปตาม มาตรฐานที่กำหนดของ ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
52. สถานศึกษาได้ดำเนินการ สำรวจความต้องการ กำลังคนของตลาดแรงงาน อย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
53. สถานศึกษาได้ดำเนินการ สำรวจความพึงพอใจของ ตลาดแรงงาน สังคม และ ชุมชนอย่างต่อเนื่องทุกปี การศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของ
สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
ความรู้								
1. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ตามหลักการ ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับสาขาวิชาที่เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
2. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสาขาวิชา ที่เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
3. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ตามหลักการ ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการทำงาน หรือการประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
4. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำงาน หรือการประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
5. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้เชิงทฤษฎี หรือข้อเท็จจริง เป็นไปตาม มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา แต่ละระดับ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
6. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้ที่จำเป็น หรือสอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
7. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้ที่จำเป็น หรือสอดคล้องกับ ความต้องการของ ตลาดแรงงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
ทักษะและการประยุกต์ใช้								
8. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษ ที่ 21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
9. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีทักษะวิชาชีพ เป็นไปตาม มาตรฐานคุณวุฒิอาชีว ศึกษาแต่ละระดับ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
10. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีทักษะชีวิต เป็นไปตาม มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา แต่ละระดับ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
11. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ทักษะ ในการปฏิบัติงานได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	คนที่คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
12. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ทักษะ ในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับ ผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
13. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีสุขภาพที่สมบูรณ์ ทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์								
14. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
15. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีจรรยาบรรณวิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
16. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีเจตคติ และกณนิสัยที่ดี ในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
17. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความภูมิใจ และรักชาติ เอกลักษณ์ของชาติไทย	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	เหมาะสม
18. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา เคารพกฎหมาย และเคารพ สิทธิของผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
19. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรับผิดชอบตาม บทบาทหน้าที่ของตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
20. ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีจิตสาธารณะ และจิตสำนึก รักสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

จากตาราง 7 แสดงว่า แบบสอบถามความคิดเห็นการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา
ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ตอนที่ 2 ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง
ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

แบบสอบถามความคิดเห็นคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์
ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ตอนที่ 3 ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง
ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก จ
คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 8 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษา
แบบทวิศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของ
สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด	
การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน	
1	0.51
2	0.37
3	0.74
4	0.46
5	0.44
การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา	
6	0.45
7	0.80
8	0.49
9	0.50
10	0.51
11	0.43
การจัดการเรียนการสอน	
12	0.70
13	0.81
14	0.62
15	0.55
16	0.59
17	0.51
18	0.64

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา	
19	0.33
20	0.37
การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา	
19	0.33
20	0.37
21	0.46
22	0.52
การวัดและประเมินผล	
23	0.62
24	0.49
25	0.50
26	0.54
27	0.43
การโอนผลการเรียน	
28	0.68
29	0.50
30	0.43
31	0.56
32	0.60
33	0.51
การสำเร็จการศึกษา	
34	0.74
35	0.70
36	0.62
37	0.57
38	0.72

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ	
39	0.47
40	0.44
41	0.38
42	0.32
43	0.52
การประกันคุณภาพหลักสูตร	
44	0.61
45	0.47
46	0.74
47	0.74
48	0.66
49	0.53
50	0.37
51	0.43
52	0.43
53	0.74
ตอนที่ 3 แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด	
ความรู้	
1	0.54
2	0.76
3	0.70
4	0.76
5	0.82
6	0.70
7	0.69

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
ทักษะและการประยุกต์ใช้	
8	0.54
9	0.83
10	0.70
11	0.67
12	0.82
13	0.71
คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	
14	0.79
15	0.48
16	0.83
17	0.68
18	0.84
19	0.63
20	0.75

จากตาราง 8 แสดงว่าแบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ตอนที่ 2 จำนวน 53 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.32 ถึง 0.81 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้สำเร็จ การศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ตอนที่ 3 จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.48 ถึง 0.84 มีค่าความเชื่อมั่นเท่า กับ 0.95 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายยงยุทธ พันธ์นอก
วัน เดือน ปีเกิด	17 กันยายน 2516
สถานที่เกิด	อำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 49/48 หมู่ที่ 12 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูผู้สอน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2530	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบึงพะไล จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2533	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. (ไฟฟ้ากำลัง) วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2536	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปวส. (ไฟฟ้ากำลัง) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2542	ครุศาสตรบัณฑิต ค.บ. (สังคมศึกษา) สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2547	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2563	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี